ISSN 0463-6309

Moteris

LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS

1985
6
lapkritis
gruodis

TURINYS

A.R.	Moters paskirtis — meilė	4
A. Wackell	Kalėdos Lietuvoje	5
M. Sims	Eilėraščiai	7
S. Vilkauja	V. Mykolaičio — Putino "Altorių šešėly" 50-čiai metų praėjus	8
A. Miegel	Nidos moterys	11
Z. Tenisonaitė	Pasaka apie žmogų, kuris laimės ieškojo	12
• Knygos	K. Grigaitytė — Be Naujokaičio	15
	J. Pumputienė — Mėlynas kostiumėlis	15
• Moterys pasaulyje	I. Poželaitė-Davis — A. Binkevičiutė-Gučiuvienė	17
	A. Gučiuvienė — Moterys muzikės Lietuvoje	18
	J. Banaitienė — J. Matulaitienės darbo sukaktis	20
• Organizacinė veikla		21
	J. Juknevičienė — Menas galingas ir stebuklingas	22
	P. Norušienė — Marti karti	23
• Lietuvoje		24
• Sveikata		25
• Madų ir grožio pasaulis		26
• Šeimininkių kampelis	veda L. Murauskienė	28
• Atsiųsta paminėti		30

ILIUSTRACIJOS

V. Gordon	Gėlių Madona	3
Schoengauer	Marija	4
V. Norušis	Žiema	6
J. Didelytė	Iliustracija	7
Z. Vasilenkaitė	Pegasus	9
A. Gedvilaitė	Audinys	10
A. Pakeliūnas	Moterys	11
J. Daniliauskienė	Popieriaus karpinys	12
L. Kryževičienė	Audinys	13
E. Marčiulionienė	Per upelį	14
E. Calvert	Moteris	16
M.B. Stankūnienė	Moters darbai	23
E. Pakalniškienė	Audinys	25

"MOTERIS" LIETUVIŲ MOTERŲ ŽURNALAS 1985 m. Nr. 6 (168)

NORA KULPAVIČIENĖ — redaktorė

S. GIRDAUSKIENĖ — lituanistė. Z. DIDŽBALIENĖ — korektorė
L. MURAUSKIENĖ — skyriaus vedėja
B. PABEDINSKIENĖ — administratorė, R. STABAČINSKIENĖ — ekspeditorė

L E I D Ž I A KANADOS LIETUVIŲ KATALIKIŲ MOTERŲ DRAUGIJA
Redakcijos ir administracijos adresas: 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8, Canada
Spaudė Litho-Art Limited, 971 College St., Toronto, Ont. M6H 1A6
Prenumerata metams $10.00, garbės prenumerata $15.00, vieno numerio kaina — $1.75

Viršelis — lietuviškas audinys.
Jei nėra kitaip susitarta, gautąją medžiagą, kaip straipsnius, nuotraukas ir kt. redakcija negrąžina ir taiso bei tvarko savo nuožiūra.

"MOTERIS" Lithuanian Women's Magazine. 1985 m. Nr. 6 (168)
Printed by Litho-Art Limited in Toronto, Ont.

moteris

1985 6 (168)

Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujųjų Metų!

MOTERS PASKIRTIS — MEILĖ

A.R.

SCHOENGAUER MARIJA

Moteris yra pilnutinis žmogus, su specifine prigimtim ir tikslu gimdyti naują esybę, mylėt, ugdyti, kurt ir skleisti grožį.

Graikų literatūroj žinomas vardas — Antigona. Tai karaliaus Edipo geraširdė duktė, kuri apakusį tėvą globojo, lydėjo į tremtį. Žuvus jos broliui ir priešams jo lavoną išmetus į aikštę, Antigona, nebijodama karaliaus kerštо, brolį gražiai palaidojo. Šioje Sofoklio dramoj Antigona taria: ''Aš — moteris! Ne kerštui ir neapykantai į pasaulį atėjau, o meilei!''

Tai moters gyvenimo paskirtis — meilė. Krikščioniškame pasauly tokios ryškios moterys yra Marija ir daugelis šventųjų, o šiais laikais — Nobelio premija atžymėta Motina Teresė, Lietuvos partizanų motinos, Nijolė Sadūnaitė ir daugelis kitų. Tai kilniosios moterys, kurių ištisas gyvenimas — Dievo ir žmonių meilei, jos nebijo aukotis, jos ir kentėdamos džiaugiasi ...

Kas yra moteris ir kas vyras kasdieniniame gyvenime? Trumpai — tai meilė ir proto galia, jausmai ir fizinė jėga, intuicija, gailestingumas ir išoriniai sprendimai, įstatymų kodeksai, atlaidumas ir griežta valia bei ambicijos ...Žinoma, tos ypatybės tarp lyčių būna išskaidytos; nieko nėra tik juoda-balta, o visada ir pilka ar melsva ...

Moteriai nėra lengva eiti savo paskirties keliu. Antigona kentėjo dėl politikų žiaurumo; ji mylėjo tėvynę, brolį, tėvą, buvo ištikima savo idealams ir tradicijoms, užtai ji kentėjo ir žuvo. Šių laikų moteris irgi kenčia dėl religinių ar tautinių įsitikinimų, vargo ir skurdo sąlygose dirba kilnioji Motina Teresė ir daugelis vienuolių bei šventų moterų. Akmenuotu keliu žengia ir beveik kiekviena moteris, nes pasaulis, deja, priklauso vyrams! Nors moterų kovotojos dėl lygių teisių yra jau daug laimėjusios, tačiau dar vis ... Esi mylinti ir nuolanki moteris? Tai aš pirmas veržiuosi: mano kūryba reikšmingesnė, mokslų planai rimtesni, man priklauso pirmos pozicijos ...

Fiziologinės prigimties užduoty moteriai niekas negali padėti: gimdo ne vyras, o moteris. Tačiau moters kūrybiniam pašaukime pagalba jai reikalinga. Kaip padėti? Visų pirma — netrukdyti! Neužgožti moters smulkiais darbais, jeigu ji gali atlikti didesnius. Moteris nenori daugiau, o tik lygiai su vyru: pagal išsilavinimą ir talentą — lygios pozicijos, teisingo įvertinimo. Net ir vaikų auklėjimo pareiga neužkrautina vien motinai; gerų rezultatų gali pasiekti abu tėvai, tik abu sutartinai besistengią.

Moteris turėtų niekad neužmiršt, kad jos esminė gyvenimo paskirtis — meilė; o vyrams prisimintina, kad visus Dievas sutvėrė lygiais ir kad vienai bei antram svarbu rodoma pagarba ir teisingas įvertinimas jų darbų.

Teisingas yra vokiečių poeto posakis: ''Tikrasis moteriškumas kelia mus aukštyn!'' Visuomenę aukščiau iškelia tikros moterys ir tikras jų įvertinimas.

KALĖDOS LIETUVOJE ŠIO AMŽIAUS PRADŽIOJE

ANTONIA WACKELL

Mano atmintyje geriausiai išliko Kalėdų šventės, praleistos senelio šeimoje, mažame kaimelyje netoli Vilniaus.

Kalėdos Lietuvoje visada buvo švenčiamos šeimos aplinkoje. Atlikus dienos ūkio darbus, vakarai buvo skiriami maldom, giesmėm ir susitikimais su kaimynais.

Pasiruošimas šventėm prasidėjo Kūčių dieną. Jau nuo trečios valandos ryto vyko darbai. Visi padėjo, visi dirbo su entuziazmu. Gryčioje sklido maloni šiluma, kvepėjo skanumynai. Kampe buvo didelė, iš molio sudrėbta krosnis, kurioje močiutė kepė didelius duonos kepalus, o ant ugnies virė įvairūs puodai. Tuo tarpu, kada suaugusieji dirbo namų darbus, jaunieji puošė altorėlį. Marijos statulėlę pastatė ant paaukštinimo ir padabino eglišakėm, džiovintom gėlėm ir iš margo popieriaus iškarpytom žvaigždėm. Ant sienos buvo padabintos pintos iš eglių ir visokių kitokių žalumynų girliandos. Apie Kalėdines egles tada dar niekas nebuvo girdėjęs.

Kai žiemos danguje pasirodė pirmosios žvaigždės ir mėnulis apšvietė sniegu padengtus šiaudinius triobų stogus, visi baigė darbus. Kampe stovintis didelis valgomasis stalas buvo apdėtas šienu, ant viršaus užklota sunki lininė staltiesė, o ant jos dar viena plonesnė. Visa tai buvo daroma prisiminti Kristaus gimimą: šienas ant stalo reiškė prakartėlę, o sunki staltiesė — užklojimą. Ant stalo buvo sudėti indai, maistas, o pačiame viduryje padėta gražiausia lėkštė su plotkelėm. Senelis, atsisėdęs gale stalo, persižegnojo ir pasimeldė, prašydamas Dievo palaimos namams ir šeimynai. Tada jis sulaužė plotkelę, persižegnojo ir davė kitiem. Kiekvienas šeimos narys, paėmęs plotkelę, persižegnodavo ir pasidalindavo su kitais. Po to prasidėjo Kūčių valgymas. Pirmiausia buvo duodama burokėlių ir baravykų sriuba. Toliau sekė: silkės, žuvys, miežinė košė, avižinis kisielius, džiovintų vaisių kompotai ir kiti patiekalai. Pabaigai visi užsigardžiavo sližikais su aguoniniu pienu, kuriam pagaminti reikėjo daug stiprių rankų. Šį darbą atlikdavo jaunesnieji trindami, perduodami viens kitam. Kai aguonų grūdeliai susitrindavo ir pavirsdavo skysčiu, tada buvo įdedamas medus ir praskiedžiama vandeniu. Skonis buvo puikus! Diena buvo ilga, po darbų ir pasninkų visi norėjo pasigardžiuoti. Visi valgė, kiek galėjo, niekas neskubėjo. Kada visi prisisotino, atėjo eilė ir pramogom. Iš po staltiesės buvo traukiami šiaudai. Pagal ištraukto šiaudo ilgumą buvo sprendžiama, koks bus linų derliaus gerumas. Linai turėjo labai didelę reikšmę, nes iš jų verpė siūlus audimui: aprangai, paklodėm, rankšluosčiam ir t.t.

Po vakarienės visos lėkštės ir šaukštai buvo pakeisti švariais ir vėl su maistu padėti ant sunkiosios staltiesės, o plonesne užkloti. Visa tai buvo palikta nakčiai, kad atėjusios vėlės turėtų ką valgyti. Švarūs indai reiškė, kad pavalgiusios vėlės indus paliko tvarkingus ir švarius. Jaunimas išėjo į lauką, ir jų balsai skambėjo visame kaime. Pasiėmę pakulų pluoštus, jie apraišiojo prieš mėnesį įskiepytas vaisinių medžių šakeles. Iš kur toks paprotys atsirado Kūčių vakarą, niekas negalėjo prisiminti, bet visiems tai suteikdavo daug džiaugsmo. Po to visi ėjo skaičiuoti tvorų lentų. Jei suskaičiavus poriniai likdavo viena lenta, tai reiškė, kad susituoks su nevedusiais, jei dvi — su našliais. Dėl to vaikinam būdavo daug juoko, o mergaitėm — nusiminimo.

Kalėdų rytas prasidėdavo irgi trečią valandą ryto. Visi šiltai apsirėdę susėdo į šieno prikištas roges, apsiklojo skaromis ir vyko į bažnyčią, kuri buvo už keliolikos kilometrų. Pamaldos prasidėdavo šeštą valandą ryto. Rogės lėkė per sniego pusnis, bet kai kur reikėjo stiprių rankų išsikasti iš sniego. Aplinkui matėsi ir vilkų, bet jie nėjo artyn, nes bijojo arklių žvangučių, kurie važiuojant skambėjo monotoniškai.

Bažnyčioje šviete daugybė žvakių ir lempų. Altoriai buvo išpuošti eglišakėm ir kitokiais žalumynais. Visur matėsi daug vaškinių žvakių, kurias padarydavo apylinkių moterys ir dovanodavo bažnyčiai. Laike advento buvo susilaikoma nuo ryškių spalvų ir papuošalų. Bet dabar švenčių metu matėsi daugiau moterų, dėvinčių margas skaras. Mergaitės buvo pasipuošusios spalvingais drabužėliais, kaspinais ir koralų bei gintarų karoliais. Po iškilmingų pamaldų visi sustojo į eilę, kad galėtų prieiti prie altoriaus, kur buvo įrengta prakartėlė. Prie lopšelio buvo pririštos juostos, kurias kiekvienas priėjęs pasupo ir įmetė porą pinigėlių į aukų dėžutę.

Kelionė atgal irgi buvo šalta, bet namuose jau laukė šiltas gėrimas, kurį močiutė padarė išvažiuojant ir paliko ant karštos plytos. Šilta mėtų, ramunėlių ir kitų žolelių arbata maloniai nuteikė visus atvykusius.

Kalėdų valgymai jau buvo padėti ant stalo, ir visi susėdo vaišintis. Garavo kepta žąsiena, aviena ir dešros, bet daugiausia visi laukė kepto paršo. Koks gardumynas! Visa tai paįvairino raudonų burokėlių daržovės, rauginti kopūstai ir agurkai, virti žirniai, krienai, rūkyti lašiniai ir visokiausi sūriai. Visi gėrė arbatą, bet daugiausia naminį alų, kurį padarė senelis. Jaunimas nekantriai laukė kalėdinio pyrago su daug razinų, pabarstyto cukrum ir aguonom. Kam neužtekdavo, tuos senelis dar pavaišino džiovintais vaisiais ir riešutais. Tais laikais dar nebuvo papročio pasikeisti dovanomis. Namų samdiniai buvo paklausiami, ar liks dirbti sekančiais metais. Už teigiamą atsakymą gaudavo sidabrinį pinigą, kurį vėliau išleisdavo savo reikalam.

Visa šeimyna laike Kalėdų giedojo daug giesmių, taip pat lankė kaimynus ir gimines, neaplenkdavo nei vieno namo. Vaikai ir jaunimas važinėjo rogutėm ir čiuožė naminio darbo pačiūžom. Senesnieji suėję meldėsi, ilsėjosi arba šnekučiavosi. Pavakaryje jaunimas susirinko pažaisti ir pašokti. Apie vidurnaktį visi išsiskirstė į namus, linkėdami "Linksmų Kalėdų!"

(Sulietuvino G.E.)

V. NORUŠIS

ŽIEMA

MARIJA ČERNECKYTĖ-SIMS

MIŠKE

Jau vėjas nurimo ir liovės griaustinis,
Ir debesys nunešė lietų.
Paglostė šakas spindulys deimantinis,
Kad beržas ir eglė kvepėtų.

Plačiai išsibarstę mėlynių karoliai.
Iš debesio saulė tekėjo.
Lašelis lietaus, nusiritęs į žolę,
Kaip perlas, prieš saulę žibėjo.

PRISIMINIMAI

Tyliosios naktys ilgesį audžia,
Primena dainą, seną ir graudžią.
danguj mėnulis pasaką seka, —
Per mano veidus ašaros teka.

Mintimis plaukia prisiminimai:
Tėviškės sodai, laukai, arimai,
Žaliasis miškas, upės vingiuotos,
Brolių kaimiečių vaišingos puotos.

Prisiminimai džiaugsmo jaunystės,
Kai skaidrios mintys gimė ir vystės.
Ten, rodos, viskas laime žvangėjo.
Bet viskas, viskas kažkur nuėjo.

SUTEMUS

Sutemo pasaulis. Patvino tamsa.
Ką vakarui tu besakysi?
Dangaus žiburiai — amžinybės rasa.
Ilgesys širdyje ir mintyse.

Tai siela paklydus ieškojo šviesos,
Ieškojo, bet rast negalėjo.
Prakeikusi melą, netekus tiesos,
Nuėjo likimo alėja . . .

Gal, rytmečio aidą sutikus, jinai
Atras savo džiaugsmo lašelį.
Tik tu, mylimasis, matai ir žinai,
Kaip liūdna, išklydus iš kelio . . .

J. DIDELYTE ILIUSTRACIJA

SPINDULĖLIS VAKARŲ

Baltu krantu nusirito
Spindulėlis vakarų.
Okeanan saulė krito, —
Viskas sukasi ratu.

Mano veidu nusirito
Baltas rūkas vakarų.
Ir vis bėga ir vis ritas
Spindulėlis tuo krantu.

Basos kojos. Rasos krito —
Pučia vėjas vakarų.
Spindulėlis dar vis ritas —
Bėgu, bėgu aš krantu.

MARIJA ČERNECKYTĖ-SIMS, ankstesnės išeivių kartos visuomenininkė ir poetė, buvo kilusi iš Suvalkijos. Jaunystę praleido Lietuvoje. Mokėsi mokytojų seminarijoje. Jos pirmasis poezijos rinkinys buvo išleistas Lietuvoje 1938 metais. JAV gyvena nuo 1928 metų. Nuo pat atvykimo įsijungė į lietuvišką veiklą, bendradarbiavo spaudoje. Mirė 1985 metų pavasarį.

V. MYKOLAIČIO-PUTINO "ALTORIŲ ŠEŠĖLY" 50-ČIAI METŲ PRAĖJUS

S. VILKAUJA

Kai 1933 m. V. Mykolaitis-Putinas Kaune išleido savo 3-jų dalių romaną "Altorių šešėly", tai Lietuvoje kilo didžiausia audra. Be abejo, daugiausia į tai reagavo katalikiškoji visuomenė, nes daugeliui nepatiko autoriaus aprašytas kun. Liudo Vasario gyvenimas. Tačiau visi kiti tą romaną sutiko su giliu dėmesiu. Ypačiai Kaune V. Mykolaitį-Putiną beveik visi pažinojo, nes jis buvo universiteto profesorius, rašytojas, redaktorius ir t.t. Jo "Altorių šešėly" tada visi skaitė. Vieni skubėjo pirkti, o kiti skolinosi. Atrodo, kad svarbiausia buvo tai, nes daugelis manė, jog ten yra aprašytas paties autoriaus gyvenimas. Tada visi pradėjo domėtis ir pačiu Putinu, kuris irgi buvo kunigas, bet vėliau iš kunigų luomo pasitraukė ir 1935 m. vedė savo buvusią studentę.

Štai paties rašytojo pasisakymas šiuo reikalu savo autobiografijoje:

"Aš nesiginu, kad tarp Vasario ir manęs nemaža dvasinio panašumo — panašių minčių, išgyvenimų, svyravimų . . ., bet tai ir viskas. Daugelio skaitytojų nusivylimui, ranką ant širdies padėjęs, pasakysiu, kad jokios Liucės nei baronienės mano gyvenime realybėje nebuvo. Tokios Auksės, kokia pavaizduota romane, taip pat nebuvo . . ."

Kai Kaune pasirodė tas Putino romanas, tai aš (čia rašančioji) buvau dar Vytauto Didžiojo Universiteto studentė. Kadangi studijavau pagrindu lietuvių literatūrą, tai mano svarbiausiu profesoriu ir buvo V. Mykolaitis. Ne tik aš, bet ir kiti lituanistai studentai jo paskaitų klausėme net po kelis kartus. O kai pasirodė jo "Altorių šešėly", tai studentų auditorijoje daug daugiau prisirinkdavo. Kai kurie studentai ateidavo net ir iš kitų fakultetų, nes norėdavo pamatyti ir išgirsti patį rašytoją iš arti. Tada, paskaitai pasibaigus, visi jį apsupdavo prie katedros ir imdavo klausinėti. Putinas, matydamas, kad studentai domisi jo naujuoju romanu, sustodavo, susidėdavo savo paskaitos lapus į portfelį ir pradėdavo atsakinėti į klausimus. Studentai norėjo išgirsti, ar tikrai tame romane yra vaizduojamas jo gyvenimas, kad kaip spaudoje buvo pradėta rašyti ir kad Kauno kavinėse, o taipgi ir privačiai jau daug kas kalbėjo. Profesorius atsakė, jog kalbėti žmonės gali, ką tik kas nori, bet daugelis iš jų klysta. "Altorių šešėly" anaiptol nėra aprašyta jo biografija. Toks gyvenimas, koks buvo Liudo Vasario, yra daugelio jaunuolių, patekusių į kunigų seminariją. Vieni sutinka su savo likimu, kiti tuoj išeina iš seminarijos. O kai kurie, nors ir pasilieka, dažnai būna abejingi savo sprendimui. Mums, studentėms,

V. MYKOLAITIS-PUTINAS 1962 M.

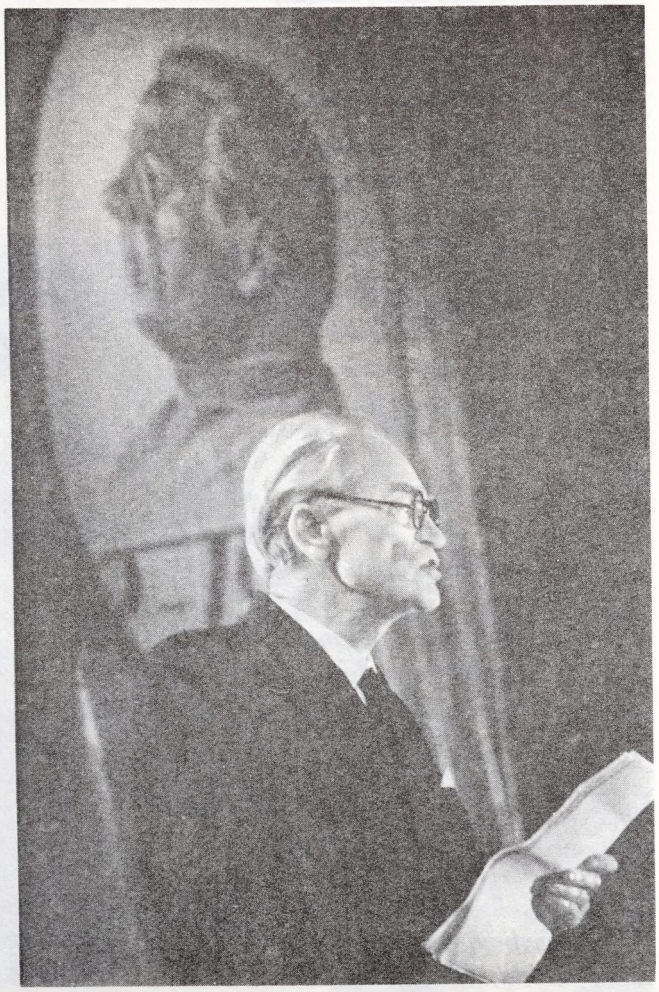

ypač buvo įdomu išgirsti iš jo paties apie romano moteris. Taip vieną dieną jis mums ir pasakė, kad tos moterys yra jo fantazijos padariniai. Jis net nusijuokė ir papasakojo, kad vieną dieną atėjo į jo namus niekad nematyta moteris ir pradėjo bartis, kodėl jis be jos žinios išdrįso aprašyti apie ją romane. O ji esanti ta pati katedros nepažįstamoji, į kurią žiūrėdavo klierikas Liudas Vasaris. Žinoma, tas atsilankymas taip ir pasibaigė, o ta moteris daugiau niekad nepasirodė.

Paskaitykime, kaip Putinas tada rašė apie tą katedros nepažįstamąją "Altorių šešėly":

" . . . prie pilioriaus stovėjo viena moteris . . . Ji buvo dar jauna, bet jau pilno subrendimo amžiuje. Ji buvo aukšta ir liekna, apsivilkusi tamsiu rūbu, o galvą ir veidą apsigaubusi baltu šaliu. Jos tamsūs plaukai ties kakta ir smilkiniais kontrastu pabrėžė ir to šalio baltumą ir pailgo jos veido švelnų ir šviesų rausvumą . . Šitas vaizdas svajingam klierikui pasirodė lyg vizija . . ." (psl. 67)

Aš dar kartais ir dabar prisimenu, kaip tada profesorius stebėjosi, kad tiek daug skaitytojų taip karštai reagavo į jo romaną. Daugelis jam net siūlė įvairių patarimų ir naujų idėjų. Kai kurie iš skaitytojų buvo labai susirūpinę, kad yra netinkama romano pabaiga, nes kun. Liudas Vasaris pasitraukė iš kunigų luomo. Atsirado ir tokių, kurie jam siūlė parašyti 4-tą tomą, bet su kitokia pabaiga. Vienu žodžiu, Putino romanas turėjo didelį pasisekimą skaitančioje visuomenėje. Visi juo domėjosi, o tuo pat ir pačiu autoriu.

Z. VASILENKAITĖ PEGASUS

Be abejo, toks romanas negalėjo pasilikti be gilesnio įvertinimo. Tad tuoj ir pasipylė didžiausias srautas puolamos kritikos. Ypačiai skaudžių autoriui pasakymų spaudoje pasirodė apie 1935 m. Taigi, jau 50 metų nuo to praėjo! Tad šiandien pažvelkime į kai kurių anų metų kritikų puolimus. Štai prof. J. Grinius, literatūros istorikas ir pats rašytojas, apkaltino Putiną neteisingu katalikų bažnyčios vaizdavimu, prel. A. Dambrauskas — Jakštas, poetas ir literatūros kritikas, puolė Putiną, kad tuo savo romanu jis nieko gero katalikų tikėjimui nedavė. Vysk. Pr. Būčys rašė, kad daug geriau būtų buvę autoriui ir Lietuvai, jei "Altorių šešėly" būtų likęs visai neparašytas. O giliai pergyvendamas to romano pasirodymą, vysk. J. Staugautis 1935 m. pats parašė 3-jų dalių romaną "Tiesiu keliu", pasirašydamas J. Gintauto slapyvardžiu. Tai buvo antitezė Putino "Altorių šešėly" romanui. J. Gintautas aprašė kunigą, kuris pasirinko kunigystės luomą ir pasiliko ištikimas savo pašaukimui. Jis neklaidžiojo savo gyvenime, kaip Putino Liudas Vasaris, bet ėjo tiesiu keliu. Tais laikais V. Mykolaitis-Putinas atsakė visiems savo kritikams straipsniu — "Liudas Vasaris, jo draugai ir priešai."

Atkreipkime dėmesį, kaip pokario metais dabartinėje Lietuvoje kritikai atsiliepė apie Putino "Altorių šešėly". 1961 m. Lietuvoje literatūros istorikas J. Lankutis išleido knygą, pavadintą "V. Mykolaičio Putino kūryba." Ten jis rašo:

"Nors ir mokydamasis iš kai kurių, kaip M. Gustaičio, M. Vaitkaus, Maironio . . . jis savo kūryba kelio pradžioje ėmė ryškėti, kaip didelio talento, gilios humaniškos dvasios, aukštos intelektualinės ir estetinės kultūros rašytojas . . . " (psl. 56). Kitur: "V. Mykolaitis-Putinas, būdamas vienas iš stambiausių lietuvių istorikų ir literatūros teorijos bei estetikos žinovų Lietuvoje, niekada savo darbuose nesiribojo vien literatūros mokslo uždaviniais . . ." (psl. 306). O "Altorių šešėly" jis taip vertina:

''Altorių šešėly'' — klasikinis lietuvių literatūros kūrinys. Tai psichologinis — intelektualinis romanas. Romanas ėjo iš rankų į rankas. V. Mykolaičio-Putino autoritetas labiau išaugo, rašytojo vardas pasidarė plačiai žinomas ir gerbiamas visoje Lietuvoje . . . Iš šio romano daug kas tebesimoko kompozicijos meno, vidinio herojaus pasaulio vaizdavimo . . . '' (psl. 267).

Taip pat dr. V. Zaborskaitė, buvusi Putino studentė ir vėliau lietuvių literatūros dėstytoja Vilniaus universitete, 1968 m. skaitė paskaitą mirusio V. Mykolaičio-Putino (1967 m.) minėjime Vilniuje. Štai jos pasisakymas apie ''Altorių šešėly'':

''Gilus žmogaus pažinimas ir supratimas, jo pastangų laimėti pilnavertę egzistenciją gyvenimas yra, turbūt, pagrindinė priežastis, dėl kurios romanas ''Altorių šešėly'' yra viena mylimiausių lietuvių literatūros knygų. Liudo Vasario istorija prašneka į kiekvieno žmogaus širdį ir sąmonę; ją skaitydamas, jis mokosi pažinti ir suprasti save ir kitus.'' (Aidai, 1972 m.).

Išeivijoje apie tą Putino romaną yra įvairių nuomonių. Bet man atrodo, kad reikšmingiausia iš jų yra dar tik 1984 m. JAV-se mirusio literatūros istoriko Pr. Naujokaičio. Dar Vokietijoje 1948 m. jau taip jis rašė:

''Šiuo romanu Putinas suvaidino epochinį vaidmenį. Jis pradėjo naują kelią mūsų literatūroje. Beveik visa mūsų ankstesnioji literatūra arba tarnavo mūsų tautinės sąmonės žadinimui, arba vaizdavo tik nesudėtingą kaimo žmonių psichologiją . . . Putinas išvedė mūsų literatūrą iš formalistinio klaidžiojimo ir iš siauro liaudiškumo. Po šio romano išleidimo pasirodė visa eilė lietuviškų veikalų, einančių Putino pramintu keliu'' . . . (''Lietuvių literatūra'', Tiubingenas, 1948 m.).

Tad žvelgiant į V. Mykolaičio — Putino kūrybą po 50-ties metų, atrodo, kad mes daugiausia buvome įpratę jį laikyti poetu, nes mūsų pomaironinėje literatūroje dar nepriklausomoje Lietuvoje jo įtaka buvo labai didelė mūsų jaunajai poetų kartai. Tačiau mes dažnai pamiršdavome, kad Putinas savo trilogija ''Altorių šešėly'' yra davęs pagrindus taip pat ir mūsų romanui.

A. GEDVILAITĖ

AUDINYS

AGNES MIEGEL

NIDOS MOTERYS

A. PAKELIŪNAS — MOTERYS

Nidos moterys sustojo pajūry,
Akis prisidengę į tolumas žiūri:
Atlekia valtys, tartum įšėlę,
Stiebe vėliavėles juodas iškėlę.

Vyrai valtis pririšo pakrantėj.
Ten maras! šaukia jie išsigandę.
Panemunėj nuo Šakių lig Šilutės
Krinta žmonės — mirties rugiapjūtė.

Bet moterys sako: Bijot mes neturim,
Kai tyko mirtis prie mūs durų,
Kiekvieną dieną, Dievo mums duotą,
Turim už savo gyvybę kovoti.

Gan lekianti kopa baudė mus skaudžiai,
Bet Dievas ir gelbsti, kai baudžia! . . .
Bet jos maro nakčia sulaukė,
Jis su elniais ten Mariomis plaukė.

Tris dienas, tris naktis raudoti
Neliovė varpai įsiūbuoti,
Ketvirtąjį rytą nutilo
Iš karto, daugiau neprabilę.

Iš kaimo, trobas, pirkeles palikę,
Septynios moterys išvyko,
Jos ėjo basos, susigūžę,
Juoduos, raštuotuos drabužiuos.

Apavą savo padėjo užkopę
Jos aukštą ir stačią kopą,
Ir tarė: Štai, kopa, mes vienos
Iš viso belikom septynios.

Nėr staliaus sukalti mums karstui,
Sūnaus nei vaikaičio apverkti,
Nei kunigo duot Sakramentui,
Nei tarno, tarnaitės, kad dar gyventų.

Tu, kopa baltoji, mes žinom:
Tau durys visur atrakintos,
Tu į mūsų trobas įsibrausi,
Židinį, kiemą, svirną užgriausi;

Į įkapes mus tu įvilki,
Nekentę tavęs mes turim pamilti,
Štai mes gulam ir laukiame ramios —
Ir užbėgus kopa jas apsėmė.

VERTĖ A. TYRUOLIS

AGNES MIEGEL (1879-1964), nuo kurios mirties neseniai suėjo 20 metų, savo kūryboj panaudojo nemaža lietuviškos tematikos. Kilusi iš Rytprūsių (Karaliaučiaus), tremtinės dalią ji patyrė Antrojo pasaulinio karo metu Vak. Vokietijoje. Jos balade "Nidos moterys" vaizduoja 18 amž. pradžios maro siautėjimą anose apylinkėse ir lietuvės moters drąsą ir ryžtą pažvelgti mirčiai į akis. A.T.

PASAKA APIE ŽMOGŲ, KURIS LAIMĖS IEŠKOJO

ZENTA TENISONAITĖ

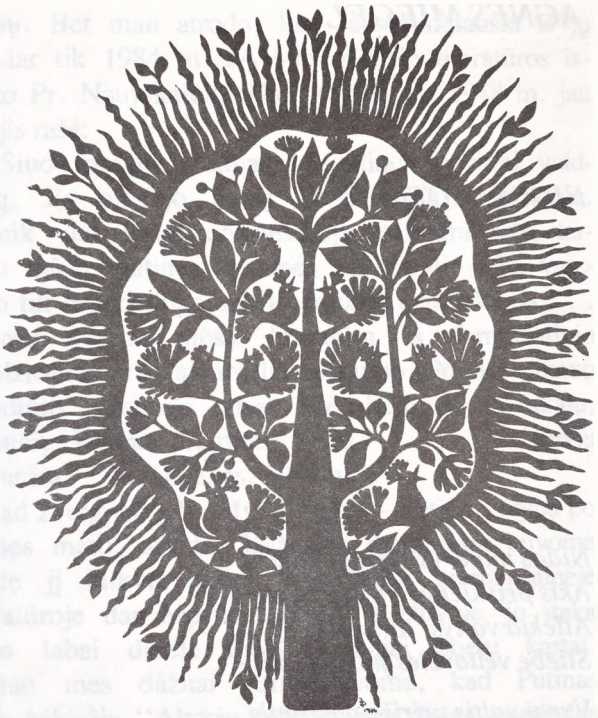

J. DANILIAUSKIENĖ POPIERIAUS KARPINYS

Vieną kartą gyveno žmogus, kuris nugirdo senus žmones pasakojant, jog paparčio žiedas atneša laimę. Tai išgirdęs, jis pats panoro įsigyti tokį stebuklingą žiedą. Ir taip ėmė per dienas visur ieškoti, klaidžioti po girias, kiekvieno klausdamas bene kada nors esąs tokį žiedą matęs. Ilgai jis ieškojo, bet viskas buvo veltui. Kartą vėl ištisą dieną klaidžiojant po milžinišką girią, vakare sutiko seną medkirtį, kuris paklausė:

— Ko tu ieškai, žmogau? Bene esi miške paklydęs?

— Ne, senuk, — atsakė žmogus, — aš tik vaikštau po girias paparčio žiedo ieškodamas.

— Papartis dar nežydi, per anksti, — atsiliepė senukas. — Bet pasakyk man, kam tau to žiedo reikia? Ar tu vargšas esi? Ar sergi?— ir jis keistai šyptelėjo.

— Ne, senuk, — atsakė žmogus, — nesu vargšas nei ligonis, bet radęs žiedą, aš būčiau laimingas.

— Tu tik taip manai, — tarė medkirtis galva linguodamas.— Esi jaunas ir sveikas. Turi pastogę virš galvos. Žmonės tave myli. Ko tau bereikia?

— O, ne, — atsiliepė žmogus, — jeigu aš rasčiau paparčio žiedą, aš galėčiau viską turėti, ko tik mano širdis trokšta. Kartu galėčiau ir kitiems padėti. Tada aš būčiau tikrai laimingas.

— Kažin...—keistai numykė senis,—nepamiršk, žmogau, kad norui nėra galo. Žmogus niekada nėra patenkintas tuo, ką jis turi. Jis vis trokšta daugiau ir daugiau. Bet kas tada, kada nebelieka nieko benorėt?

— O, ne, senuk, tik jau ne man, aš toks nesu... — skubiai sušuko žmogus.

— Na, gerai, — sutiko senis, — tegu šiąnakt papartis žydi. Ateik į girią ir jį nuskink. Aš tau jį dovanoju, bet turi man prižadėti tris dalykus: apie žiedą niekam nepasakoti, jį visada nešioti su savim, jį saugoti kaip akį kaktoj, tau nevalia jo nei pamesti, nei parduoti, nei kitam dovanoti. Ar prižadi?

— Gerai, seneli, gerai! — nudžiugęs sušuko žmogus, — aš tau viską prižadu, ką tu tik nori. Dovanok man paparčio žiedą, aš tau būsiu amžinai dėkingas. . .

— Pamatysime . . . Bijau, kad tau bus gaila to pažado, — rimtai atsiliepė medkirtis, — bet gerai. Ateik šiąnakt į girią. Toje pačioje vietoje, kur aš dabar stoviu, žydės papartis. Tau valia jį nuskinti.— Ir su tais žodžiais medkirtis dingo.

Žmogus nustebęs dairėsi. Nejaugi jis būtų sapnavęs. Dar kartą sušuko: "Senuk, kur tu esi", bet niekas neatsiliepė. Giria keistai tylėjo. Ant medžių nejudėjo nei vienas lapas. Kažkur svetimas paukštis keistai riktelėjo ir vėl nutilo.

— Koks keistas senis,— mąstė žmogus,— argi jis man teisybę sakė? Gal tik juokus krėtė? Kodėl man šiąnakt nepabandyti savo laimės? Matyt, senis burtininkas. Tokį pažadą tikrai nėra sunku ištesėti,— ir jis pasuko namų link.

Vėlai naktį, visiems namiškiams sumigus, žmogus tyliai ir vogčiomis išėjo į girią. Pakelėje viskas ošė. Kažkas tamsoje paslaptingai šlamėjo, kad žmogui net baugu pasidarė. Bet noras rasti paparčio žiedą buvo stipresnis už baimę. Be vargo jis rado nurodytą vietą ir su plakančia širdim ėmė laukti kas bus.

Ilgai laukti neteko. Bematant vienas paparčio krūmas suliepsnojo. Nušvito labai ryški šviesa. Ant ilgo plono kotelio prasiskleidė violetine liepsna spindinti gėlė. Tarytum orchidėja pražydo papartis ir ėmė žaižaruoti vaivorykštės spalvomis. Keistai ir paslaptingai nušvito giria, atrodė, kad net dangus ėmė žalia liepsna liepsnoti. Išsigandęs žmogus suprato, kad senasis medkirtis buvo galingoji miško dvasia. Atsimindamas senojo žodžius, jis atsargiai ištiesė ranką, pirštais jusdamas, kad gėlės liepsna yra šalta. Tąsyk jau įsidrąsinęs palietė paparčio stiebelį ir nulaužė. Keistos liepsnos užgęso. Žmogus pajuto pirštuose kažką šaltą. Geriau pažvelgęs pamatė, kad jo delne guli negyva plaštakė.

— Argi toks paparčio žiedas? Tai tik negyva plaštakė... — nusivylė žmogus, o peteliškę įkišo į kišenę ir liūdnas pasuko namo. Netrukus, eidamas toliau ėmė atidžiai klausyti ir staiga suprato, jog medžiai kalba jam suprantama kalba. Jų lapai dabar šlamėjo, jog miškų dvasia dovanojo žmogui paparčio žiedą, kuris žydi vieną kartą kas šimtą metų. Dabar jau ne juokais išsigando žmogus. Ėmė tekinas bėgti namo, kartais net suklupdamas tamsoje, stipriai suspaudęs delne negyvą plaštakę. Pasiekęs namus, tyliai kaip vagis įslinko į vidų ir nuėjo miegoti.

Po šito nuotykio žmogaus gyvenimas visai pasikeitė. Bijodamas netekti žiedo, nebegalėdavo naktimis ramiai miegoti. Mintis ėmė slėgti rūpesčiai, kurių jis anksčiau nežinojo. Paparčio žiedo dėka jis galėdavo atrasti pamestus daiktus. Matydavo žemėje visus paslėptus turtus ir pasidarė, pats to nežinodamas, turtuolis. Jis suprasdavo gyvulių ir augalų kalbą ir galėdavo išgydyti visas ligas. Jis žinojo viską. Kaimynai stebėjosi, ir apylinkės gyventojai ėmė kalbėti, kad jis yra

L. KRYŽEVIČIENĖ

AUDINYS

burtininkas. Netrukus žmonės ėmė jo vengti. Draugai ir namiškiai galvojo, kad jis savo sielą pardavė piktajai dvasiai, tokiu būdu įsigydamas turtus. Jo bičiuliai ėmė jo vengti ir netrukus nieko bendro turėti su juo nebenorėjo. Net ir jo žmona, negavus atsakymo dėl to staigaus pasikeitimo, pasakė jam grįžtanti pas tėvus, nes jai nejauku, kada jis net ir jos mintis atspėja. Tokiu būdu visai netikėtai žmogus paliko visai vienas. Kaimynai jo nebelankė. Samdinių jis nebegaudavo. Elgetos jo gyvenvietės vengė kaip maro. Net ir vagys nebedrįso pas jį eiti vogti, o svetimieji skleidė visokius gandus. Kelias į jo sodybą apaugo žole ir užžėlė spygliuotais krūmeliais.

Žmogus gyveno visai vienas, viską turėdamas, viską žinodamas. Kasdien žvelgdamas į negyvą plaštakę, ėmė labai gailėtis. Kokia nauda iš tų turtų ir to žinojimo, jei su nieku jam nebebuvo galima pasidalinti. Jis neteko mylimų žmonių, gerų bičiulių ir kaimynų. Rūpestis jį griaužė, nemiga kankino ir vis mąstė, kaip jam atsikratyti su ta nelemta plaštake. Jo plaukai pražilo ir visai netekęs vilties jis pasiryžo grįžti į aną girią ir ieškoti miškų dvasios. O ją radęs, maldauti išvaduoti jį nuo burtų.

Ir vėl jis klaidžiojo po girias kaip kadaise, kada buvo jaunas ir laimingas be to nelemto žiedo. Ilgai jis šaukė medkirtį, bet giria tylėjo. Niekas nesirodė, niekas neatsiliepė. Visai pavargęs, užtiko miške gilų ežerą, kurio juodas vanduo atrodė kaip veidrodis, be jokios raukšlelės ant stiklinio paviršiaus. Prie kranto gulėjo medžio stuobrys, ant kurio žmogus atsisėdo pailsėti. Giliai vandeny plaukiojo spalvingos žuvys. Ramus ežero paviršius atspindėjo jo veidą. Žmogus, išvydęs savo atvaizdą, visai nusigando, koks jis atrodė suvargęs. Giliai atsidūsėjęs, jis liūdnai sušnibždėjo:

— Miškų dvasia, koks aš kvailas buvau. Taip, aš nemokėjau įvertinti, koks laimingas buvau. Ką aš padariau... O, kad aš dar kartą galėčiau būti vėl toks, koks buvau anksčiau... Dar kartą giliai atsidūsėjo žmogus, ir kelios ašaros nuriedėjo jo skruostais į vandenį. Bematant tarp sužėlusių vandens žolių ir meldų sujudėjo didelis, juodas karpis. Lėtais pelekų judesiais artėjo milžiniška žuvis, o ant jos galvos žibėjo maža auksinė karūnėlė. Nustebęs žmogus žiūrėjo į žuvį, nes tokios jis net sapne nebuvo sapnavęs. Kad ją galėtų dar geriau stebėti, žmogus pasilenkė visai arti vandens paviršiaus. Staiga iš jo kišenės iškrito negyvoji plaštakė tiesiog į vandenį. Karpis bematant pravėrė savo didžiules žiaunas ir prarijo. Ir dingo.

Nudžiugęs žmogus pašoko ir tekinas bėgo namo. Jis suprato, kad miško dvasia atsiėmė užburtą paparčio žiedą. Dabar jis buvo laisvas nuo savo duoto pažado ir galėjo kiekvienam pasakyti tiesą apie save.

E. MARČIULIONIENĖ

PER UPELĮ

• KNYGOS

Be Naujokaičio

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Pranui Naujokaičiui mus palikus liko didi tuštuma. Būdamas darbštus ir pareigingas, kol sveikata leido, jis skaitė paskaitas, dalyvavo kultūriniuos parengimuos bei minėjimuos dažnai su savo įnašu kultūrinėmis bei literatūrinėmis temomis. Kai jau vargino jį sutrikęs regėjimas, kai nebegalėjo skaityti, žmona Lina stropiai jam talkino techniškuos rašymo darbuos. Žinoma, tai buvo nelengva, bet tas parodo, kaip sunku skirtis rašytojui su plunksna. Jis daug rašė periodinėj spaudoj recenzijų ir šiaip literatūrinėmis temomis. Kaip recenzentas jis buvo objektyvus. Nesisvaidė kandžiais žodžiais bei frazėmis. Taipgi nekūrė nebūtus daiktus apie artimesnių draugų kūrybą kaip kiti recenzentai, kurie iš kelių eilučių puslapių puslapius priskaldo, ko pats kūrėjas nebuvo nei galvojęs, nei sapnavęs. Naujokaičio žodis — įžvalgus, įtikinantis ir be specialių tendencijų. Jo objektyvumu, santūrumu ypač teko įsitikinti literatūros bei meno rateliuos privačiuos namuos, naujas knygas pasitinkant.

Nepriklausomos Lietuvos laikais Naujokaitis rašė "Židiny", "N. Romuvoj", "Granite", "XX Amžiuj", "Ateities spinduliuos", "Ateity" ir kitur. Išeivijoj buvo nuolatinis "Tėviškės Žiburių" bendradarbis, "Darbininko", "Eglutės", Aidų", Moters".

Tebūna man atleista, jei ne visa išvardinsiu, kur jo plunksna buvo nuolatinė ar retesnė viešnia.

Naujokaitis parašė šiuos romanus: "Įlūžę tiltai," "Upeliai negrįžta į kalnus", "Pasisėjau žalią rūtą" ir "Žydinčios dienos", laimėjusios "Draugo" premiją 1967 m. Parašė dar knygelę vaikams "Maži žingsniai". Poezija: "Akmens širdis", "Šviesos mergaitė", "Prie svyruojančių beržų", Auksiniai rageliai" ir paskutinysis — "Saulėleidis", kuriame yra parašytų eilėraščių autoriui jau sunkiai sergant.

Visus šio rašytojo literatūrinius darbus vainikuoja monumentalus keturių tomų veikalas — "Lietuvių literatūra". Ketvirtasis ir paskutinysis jo tomas išėjo 1976 m.

Pranas Naujokaitis gimė 1905 m. spalio 2 d. Suvalkijoj, Šakių valsč. ir apskrity. "Žiburio" gimnaziją baigė taipgi Šakiuose. Studijavo Vytauto D. Universitete lietuvių kalbą bei literatūrą, pedagogiką, psichologiją vokiečių kalbą. Priklausė meno-literatūros korp. "Šatrijai". 1930 m. studijas gilino Berlyno universitete.

Rodos, dar tebeaidi Prano ramus, žemas balsas, o jau metai, kai jo netekome. Mirties metines paminėti susirinko į Šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčią Petersone, N.Y., būrys draugų gerbėjų. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė buvęs šios parapijos klebonas Viktoras Dabušis. Mišių auką nešė prie altoriaus velionies žmona Lina ir sūnus Gediminas. Pamaldų metu smuiku grojo Julius Veblaitis. Vargonais jam pritarė Eleonora Villiams.

Po Mišių Linos Naujokaitienės giminės, draugai, bičiuliai buvo pakviesti į Naujokaičių šeimos sodybą vaišėms.

Pasigenda jo šeima, visuomenė, rašytojai. Kai apsižvalgai tarp gyvenimo ir mirties, sau tari: gyventa, mylėta, kentėta . .

Tai bendra visiems. Gi kūrėjas savo darbuos lieka gyvas su mumis, kol gyvensim . . .

PRANAS NAUJOKAITIS

MĖLYNAS KOSTIUMĖLIS

J. PUMPUTIENĖ

Gražus, saulėtas gegužės mėnesio trečiadienio rytas. Gamta atbudusi iš po žiemos miego. Žemė žaliuoja, alsuoja. Medžiai, išleidę lapus, atrodo, kaip užsimetę žalią nertinę skarą. Gėlės, viena už kitą, aukščiau iškėlusios savo margaspalvius žiedelius, didžiuojasi ir džiugina praeivį. Paukšteliai gieda savo melodijas. Visi sveikina sugrįžusią saulutę. Žmonės pavasariškai nusiteikę skuba į darbus. Vieni važiuoja automobiliais, kiti traukiniais, autobusais, o kuriems darbovietė arti, pėsčiomis. Kaip paprastai ir aš skubu į traukinį, kuris nuveža į miesto centrą. Atidunda traukinėlis, kaip daugelio rytmečių per eilę metų. Įlipu. Randu tuščią vietą ir atsisėdu. Keleiviai tokie patys, kaip vakar ar užvakar. Vieni iš jų, įkišę nosis į laikraščius, skaito ar pieštuku brauko kažkokius "zig-zagus". Antri, kaip ir kiekvieną rytmetį, žiovauja ar snaudžia. Treti žiūri pro langus. Traukinys dunda ir dunda tik minutei nutyla stotelėse. Norint ar nenorint, užkliūva akis į įlipančius ir išlipančius traukinio keleivius, arba į sėdinčius ar stovinčius. Stebiu keleivius. Vienoj stotelėj pro traukinio duris įeina jauna, aukšta, liekna moteris. Ji užsivilkusi švarų, lygų, tamsiai mėlynos spalvos kostiumėlį, kuris dengia pusę blauzdų. Priekyje pro švarkelį matyti balta bliuskelė, o jos galva apsupta melsvu, priekyje baltu pakraščiu, uždangalu. Virš kaktos išlindęs tamsių, negarbanuotų plaukų kuokštelis. Ji dėvi tamsias kojines ir žemom kulnim juodus batelius. Kairėje rankoje laiko nedidelį portfelį. Tokio amžiaus dailiam kostiumėly, po kukliu galvos uždengimu, turėtų spindėti tos dvi pilksvos akys ir jaunas veidelis švitėti, bet jos veido išraiška "akmeninė". Sekančioj stotelėj keleivei pakilus, ši moteris atsisėda šalia manęs. Ji sėdi ramiai, žiūri pro langą. Noriu užkalbinti, bet nepatogu kalbinti traukinyje, kur žmonės neieško pažinčių, šnektų. Kiek

paabejojusi, pasisuku į ją ir sakau:
— Sesele, kokios vienuolijos esate?
— Širdiečių, — atsako trumpai.
— Tai katalikių vienuolynas? — vėl klausiu.
— Taip! Dirbu mergaičių pradžios mokykloje, bet šiandien laisva diena, turiu reikaliukų ir važiuoju į mūsų centrą.

Taip po truputį pradeda rištis mūsų pokalbis. Stotelės bėga, o mudvi artėjame į miesto centrą. Sutapimas. Išlipame toje pačioje stotyje ir suartėjame užmegzdamos įvairesnę kalbą, nes mažiau žmonių aplink. Einant pro užkandinę, pakviečiu išgerti kavutės. Prie kavos puoduko pasisakau, kad esu lietuvė, kur dirbu ir t.t. Jos seneliai iš Airijos. Pasirodo, užjaučianti žmonijos nelaimes, bet vis ''akmeninis'' veidas. Man užklausus, kaip patinka auklėti, mokyti mergaites pradžios mokykloje, ji sako:
— Čia ilga istorija. Ar turi kiek laiko, einame.
— Turiu, — atsakau.

Laiko nėra, nes vykstu į darbą, bet mane domina ta jos ''akmeninė'' veido išraiška. Nepraleidžiu dienų darbe, o kas čia tokio, jei šį rytą ir pavėluosiu — pagalvojau.

Žingsniuojame pro didmūrius, didžiaaukščius pastatus, pro išpuoštas turtingas krautuvių vitrinas, pro muzikos rūmus, pasukame link sodo ir ji pradėjo:
— Užaugau trijų vaikų šeimoje — dvi sesutės ir brolis. Tėvas airis, elektros inžinierius. Jis retai būdavo namie, nes darbovietėje dažni viršvalandžiai, o parėjęs iš darbo, taisydavo elektrą tai kaimynui ar giminaičiui. Mama kilusi iš italų, prižiūrėjo mus ir beveik viską tvarkė. Jos griežtas būdas, bet švelni motiniška širdis auklėjo mus gerais jaunuoliais. Mūsų šeima darni. Mums, vaikams, buvo įdomu eiti į mokyklą, bėgioti po kiemą, žaisti, žiūrėti televiziją ir kai ką padėti mamai. Įvairios šventės buvo džiaugsmo dienos mūsų šeimoje, todėl visi laukdavome jų. Padėkos Dienos šventę man baisu net prisiminti. Visai mūsų šeimai buvo sukrėtimas, o ypač man.

Ji prityla, ir pastebiu, kai jos veidas truktelėja ir dar daugiau suakmenėja.
— Buvau penkiolikos metų. Trečiadienį, prieš Padėkos Dieną, truputį pritemus, mama siuntė mane į krautuvę nupirkti keletą dėžučių spanguolių ir uogienės. Krautuvė netoli ir vieta žinoma, tik už kelių gatvių. Apsivilkau ir išbėgau parnešti produktų. Ant gatvės kampo sutikau draugę, truputį šnektelėjome ir, pasisakiusios iki pasimatymo, išsiskyrėme. Skubėjau parnešti valgius mamai. Paėjus dar viena gatvele, nepažįstamas vyriokas privažiavo automobiliu ir sustojo prie šaligatvio. Jis paklausė manęs kelio važiavimui. Kai staptelėjau, jis iššoko iš mašinos, staigiai pribėgo prie manęs, atkišo pistoletą ir vertė įlipti į jo automobilį. Man pasidarė silpna. Šilumos banga perėjo per nugarą. Norėjau bėgti, bet kojos nutirpo. Norėjau rėkti, bet nebuvo balso gerklėj. Nenorėjau lipti į automobilį, bet jutau atremtą ginklą šone ir girdėjau žodžius: ''Vykdyk ką sakau, nesužeisiu.''

Mašinėlė riedėjo, riedėjo gatvėmis į kitą miesto pusę. Mano mintys stovėjo vietoje. Norėjau kažką sakyti, bet žodis užspringo. Pagaliau sustojo prie didelio, keletos aukštų namo ir įsivarė į butą, kuriame sumušė ir išniekino, kol vieną dieną grobėjui užmigus, prisitaikiau ir atsarginiais laiptais nusileidau į kiemą, o iš ten į gatvę ir pirmojo praeivio paprašiau pašaukti policiją.

Mama, tėtis, sesutės ir brolis džiaugėsi, kai sugrįžau gyva po keturių dienų, bet aš niekad nesidžiaugiau nuo to laiko. Išniekinimas, vyro žvėriškumas labai paveikė mane, kad aš negalėjau miegoti, valgyti, galvoti nei kalbėti. Baimė užvaldė mane. Negalėjau verkti nei juoktis. Visur persekiojo mane dvi žiaurios to vyriškio akys. Naktimis sapnuodavau tą biaurų, narkotikais smirdantį veidą, tuos ilgus, purvinus, išskėstus pirštus, tą grubų elgesį, o nubudus šiurpas krėsdavo mane ilgai. Tada manyje užvirdavo kerštо ''katilas'' tam niekšui ir visiems vyrams. Tėveliai lydėjo mane pas patarėjus, psichiatrus, kunigą ir geros valios gimines. Baimė praėjo. Pradėjau valgyti, miegoti, galvoti, kalbėti, bet neužgijo padaryta žaizda mano sieloj. Nemoku džiaugtis, juoktis nei verkti. Krūtinėj nešioju didelį slegiantį skaudulį, kurį nedaug kam galiu apsakyti. Nuo tada kiekviename vyriškį mačau žvėrį, savanaudį, aistrų pasitenkintoją, moterų prievartautoją bet kokioj formoj. Į kiekvieną vyrą žiūrėjau pasibaisėjimo akimis. Neapkenčiau kiekvieno vyriškio, net savo brolio, nors žinojau, kad jis netoks. Tos žiaurios keturios dienos sudrebino mano nervų sistemą. Niekšybė įsirėžė į mano vaizduotę ir nepajėgiau nei artimųjų pagalba ištaisyti.

Praėjus keliems metams nuo to skaudaus įvykio, nugalėjau savo kerštо kibirkštėlę ir pajėgiau atleisti tam nusikaltėliui. Pradėjau plačiau mąstyti apie šį praeinantį gyvenimą ir amžinąjį. Mano šeima katalikiška, bet nepamaldi, todėl nepažinojau maldos galios. Telkiau savo mintis arčiau Visatos Kūrėjo. Pajutau didelį patraukimą melstis ir nutariau, kad geriausia vieta maldai bus vienuolynas, todėl, sulaukusi 20 metų, įstojau. Mano siela rado uostą, kuris pasižymi Kristaus meile, ramybe, žmogiška šiluma, artėjimu prie Dievo ir maldos nuotaika. Meldžiu Dievą, kad apšviestų protą, slopintų nedorus jausmus visų, o ypatingai tų, kurie prievarta, sauvaliaudami nori išniekinti mergaites, moteris. Mano maloniausias darbas ir gyvenimo prasmė — auklėti, saugoti nesužalotas, skaisčias mergaičių sielas Dievui per mokyklą. Ačiū už išklausymą manęs. Dievas tepadeda tau.

Išsiskyriau kaip su gera draugė, o tas pavasario rytmetys liks ilgai mano atmintyje.

E. CALVERT MOTERIS

• MOTERYS PASAULYJE

Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė

ANTANINA BINKEVIČIŪTĖ -GUČIUVIENĖ

švenčia savo 80 metų jubiliejų

Kas nepažįsta mūsų veikliosios ponios Antaninos? Jos erudicija, bendruomenine veikla ir vaišingumu jau seniai džiaugiasi adelaidiškiai. O šios garbingos sukakties proga jos dukterėčios Gražinos Oswald ir giminių iškelta puota buvo tikrai karališka. Svečių virš penkiasdešimt, o patiekalų ir skanumynų, ar ne antra tiek!

Jubiliejus paprastai švenčia restoranuose, lietuvių klubų salėse, tik jau ne gamtoje. Betgi ir čia svečių laukė graži staigmena. Ši prasminga sukaktis buvo atšvęsta gražiuose Adelaidės kalnuose. Gimtadienio rytas išaušo tyras, saulėtas. Vienas džiaugsmas stebėti tokį gražų, sodriai žalią gamtovaizdį pakeliui į dukterėčios farmą.

Atvažiavusius pasitiko šeimininkai ir sukaktuvininkė vis linksma, judri ir puikiai atrodanti. Prisėdus prie skoningai padengtų stalų, besigardžiuojant skanėstais ir begirkšnojant skanųjį Pietų Australijos vynelį, kiek taurių buvo pakelta į jos sveikatą, kiek nuoširdžių žodžių pasakyta apibūdinant solenizantės nenuilstamą veiklą ir šviesią asmenybę. Vien tik oficialių kalbėtojų, ar ne dešimtukas! Nemažai ir mielų sveikinimų perskaityta iš užjūrių! Ponios Antaninos veiklos atgarsiai plačiai nuaidi lietuvių bendruomenėse Australijoje, o per spaudą pasiekia ir tautiečius Amerikos kontinentuose. Nežiūrint brandaus amžiaus, ji vis tebesidarbuoja kultūros baruose.

Padėkodama giminėms, susirinkusiems svečiams ir draugams tolimuose kraštuose už mielus sveikinimus ir gerus linkėjimus, jubiliatė nustebino visus savo dosnia pinigine dovana Pietų Australijos Lietuvių Moterų Draugijos "Moterų sekcijos" (Ink.) Vyresnio amžiaus asmenims namų fondui.

Iš profesijos Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė yra operos ir radiofono solistė, vokalinio meno pedagogė bei profesionalinė jo kritikė-recenzentė dar iš Nepriklausomos Lietuvos laikų. Jį yra apvainikavusi savo dainavimo studijas pasižymėjusioje Rusų konservatorijoje Paryžiuje, kurioje taip pat tobulinosi ir kiti lietuvių dainininkai, pvz.: Dičiūtė-Trečiokienė, Žilinskienė-Bručkienė, Vencevičaitė, Kaupelytė-Kaveckienė, Dievaitytė, Andrejevas ir kiti. Be dainavimo ir muzikos studijų, ji taip pat sėkmingai ir su pagyrimu užbaigė kunigaikščio S. Volkonskio dramos studiją ir "Gardiner" kalbų akademiją, kurioje ji įsigijo prancūzų kalbos diplomą.

Nepriklausomoje Lietuvoje Antanina Binkevičiūtė-Gučiuvienė pasižymėjo kaip radiofono solistė ir dainavimo pedagogė. Sparčiai augant mokinių skaičiui jos privačioje studijoje, ji buvo priversta atsižadėti operos dainininkės karjeros, kurioje ji buvo gerai užsirekomendavusi jau Paryžiaus Rusų konservatorijos spektakliuose. Be studijos darbo, ji buvo pakviesta dėstyti dainavimą Kauno konservatorijoje ir vėliau Vilniaus valstybinėje muzikos mokykloje. Lemtingieji 1944 metai nutraukė jos darbą Lietuvoje. Pasitraukusi drauge su vyru, režisieriu Juozu Gučiu į Vokietiją, koncertuodavo išeivių stovyklose ir dėstė dainavimą latvių kompozitoriaus prof. J. Witols suorganizuotoje "DP College of Music" Detmolde.

1951 m. sausio 1 d. atplaukė "Anna Salem" laivu į Vakarų Australiją, į Freemantle uostą. Čia rengė koncertus, suruošė rečitalį per Perth miesto radijo stotį. Tačiau Gučiams nebuvo lemta pasilikti Vakarų Australijoje. Maždaug po pusantro mėnesio jie atsikėlė gyventi į Adelaide ir bematant įsijungė į visuomeninį gyvenimą. Nesuskaičiuojami yra jos dainų ir dailiojo žodžio įnašai tautiniuose minėjimuose ir kituose bendruomenės parengimuose. Be to, ji dalyvavo Alliance Francaise ir Australian-French Association koncertuose. The Australian Broadcasting Commission kviečiama atliko lietuvių muzikos rečitalį ir taip pat dainavo keletą kartų komercinėse

MOTERYS MUZIKĖS LIETUVOJE

A. GUČIUVIENĖ

Visiems yra žinoma, kad muzikos pasaulyje, kompozitorių profesijoje dominuoja vyrai, nes ši sritis reikalauja ypatingai plačių sugebėjimų, bet turime ir mes savo moterų — kūrėjų.

Nepriklausomoje Lietuvoje savo kompozicijomis reiškėsi mažiau žinoma Aleksandra Dirvianskaitė ir kita aukščiau iškilusi muzikė, pianistė, pedagogė, kompozitorė Elena Stanek-Laumenskienė, kuriai mūsų muzikos istorijoje priklauso garbingas lapas. Gimusi 1880 m., baigusi Maskvos Konservatoriją, 1921 m. grįžo į Lietuvą. Komponuoti pradėjo dar jaunystėje būdama Konservatorijos mokine. Paliko savo veikalų gana svarų lobį, kurie daugumoje Nepriklausomoje Lietuvoje buvo spausdinami. Ypatingai sukūrė daug melodingų dainų solo balsams, dažniausiai panaudodama Kazio Binkio ir Alės Sidabraitės-Petrauskienės poeziją. Bet jos žymiausias kultūrinis įnašas į mūsų muzikos istoriją yra 1930 m. Kauno Liaudies konservatorijos įsteigimas, kuri buvo Švietimo ministerijos žinioje. Ji mirė Vilniuje 1960 metais.

Po karo Lietuvoje iškilo kita rimta muzikos kūrėja Konstancija Brundzaitė, nesulaukusi net savo 30-to pavasario mirė Vilniuje 1971 m. Ji yra parašiusi monografiją apie komp. E. Laumenskienę.

Dar rečiau pasaulio muzikos arenoje reiškiasi moterys ir kitoje atsakingoje srityje — būtent koncertų ir operų dirigentų šeimoje. Tačiau ir čia, kaip rimtai užsirekomendavusi Lietuvoje, dabar yra žinoma dirigentė Aldona Dvarionaitė, mūsų žymaus muziko Balio Dvariono brolio dukra.

Lietuvių moterų muzikos kūrėjų šeimą papildo Amerikoje gyvenančios: Salomėja Čerienė, sesuo Bernarda-Marija, Ona Metrikienė ir Giedra Nasvytytė-Gudauskienė, pastaroji yra atsiekusi labai aukštos meno pakopos. Studijavusi muzikos meną pradžioje Lietuvoje, tęsė Dresdeno ir Stuttgarto Muzikos akademijoje ir baigė Čikagoje, gaudama Roosvelto Universiteto kompozicijos ir muzikologijos bakalaureatą. Yra "American S-ty of Composers" narė.

Mesime dar trumpą žvilgsnį į lietuvių vokalinę muziką ir į solistes. Šioje vietoje pravartu paminėti, kad pirmoji lietuviška opera "Birutė", kurios autorius yra Mikas Petrauskas, pirmą kartą buvo pastatyta 1906 m. Vilniuje. Pagrindinį Birutės vaidmenį atliko Marija Piaseckaitė-Šlapelienė, gimusi, ir tik prieš keletą metų mirusi Vilniuje, sulaukusi žilos senatvės. Jos vardas turi būti ne kaip žymios solistės, bet kaip surištas su muzikos istoriniu įvykiu. Galima dar pridurti, kad tame spektaklyje Birutės brolį gražiai dainavo jaunuolis Kipras Petrauskas, vėliau atsiekęs pasaulinio tenoro vardą.

Šioje vietoje pravartu pažymėti, kad ir mūsų australietės solistės Genovaitės Visiliauskienės vardas suras vietą istorijos lapuose, jai atlikus 1963 m. sėkmingas gastroles užjūrio lietuviams Amerikos kontinente.

Dabar paminėsiu apie mūsų dainininkes įėjusias į pasaulinio garso kategoriją. Pirmiausiai tai yra dvi mūsų lietuvės gimusios ir tebegyvenančios Amerikoje. Jos abidvi dainavo garsiojoje Metropolitan operoje. Viena jų Ona Katkauskaitė (Anna Katkas) mezzo sopranas. Ji buvo pasiekusi tokio populiarumo, kad net viena chrizantemų rūšis Amerikoje pavadinta jos vardu, o 1939 m. Clevelande dvidešimt keturių tautų parke buvo pasodinta jos vardu liepa. Ona Katkauskaitė buvo vieno operos sezono viešnia mūsų Kauno operoje.

Kita — Apolonija Stoškutė (Polyna Stoska), dramatinis sopranas. Jaunystėje buvo laimėtoja daugelio vokalinių konkursų, gaudama mokslo stipendijas. Dainavo penkiomis kalbomis, jos veikla buvo labai plati. Dainavo "Met" operoje ir daugelyje Amerikos teatrų ir koncertuose. Buvo pakviesta dainuoti į Berlyno "Deutsche Opernhaus", dalyvaudama Wagnerio operose. 1935 m. buvo atsilankiusi Lietuvoje ir suruošė vieną koncertą Kaune.

Nūdien šios dvi paminėtos artistės jau yra pasitraukusios iš meno veiklos. Labai aktyvi šiais lakais, pasaulinio garso pasiekusi, yra mūsų lietuvaitė, talentinga, sceniškai žavi, puikaus balso savininkė — Lilija Šukytė. Gimusi dar Lietuvoje, užaugusi ir išsimokslinusi Kanadoje. Dainavo "Met" operoje, dabar nuolatiniai gyvena Vokietijoje, reiš-

---

stotyse. Be viso to, ji vėl vedė privačią dainavimo studiją ir talkininkavo savo vyrui, parinkdama muziką spektakliams. Jos interesų akiratis buvo ir vis dar yra platus. Dažnai ji nesitenkina vien tik žiūrovės ar klausytojos role. Nesuklysime teigdami, kad vis dar talkininkauja muzikiniuose ir literatūriniuose parengimuose; džiugina klausytojus kruopščiai paruoštomis apybraižomis Adelaidės radijo valandėlių programose; sudomina skaitytojus profesionalės kritikės recenzijomis. O pasakorė ji neeilinė. Su malonumu klausomės vaizdžiai skaitomų feljetonų ir linksmai pasakojamų anekdotų. Įdomu su ja ir pabendrauti. Kiek ji turi žinių iš Nepriklausomos Lietuvos, Paryžiaus studijų laikų ir išeivijos metų!

Švęsdami jos 80 metų jubiliejų, linkime mūsų mielai solenizantei dar ilgai mus džiuginti savo giedria asmenybe!

Isolda I. Poželaitė-Davis

kiasi su dideliu pasisekimu Europos ir kitų kraštų pirmaeiliuose teatruose. Nors ir yra mūsų lietuvių pasididžiavimas, tačiau mums ''neprieinama''. Tik vieną kartą dalyvavo Lietuvių Čikagos operoje, atlikusi Verdi ''Traviatoje'' pagrindinę rolę.

Negalima aplenkti ir nepaminėti ir mūsų muzikologių. Dabartinėje Lietuvoje šioje šakoje pasižymi net keleta rimtų atstovių, tačiau jų pirmaujanti yra profesorė, pedagogė, senutė Jadvyga Čiurlionytė. Ji mūsų muzikos istorijai palieka neįkainuojamą turtą, rimtus mokslo darbus apie mūsų folklorą, ypač apie liaudies dainas, kurios yra pelniusios Lietuvai dainų šalies vardą ir išgarsino mūsų kraštą toli už jo ribų.

Vilniaus Mokslo Akademijoje yra saugoma virš dviejų šimtų tūkstančių užrašytų liaudies dainų. Juk tai astronomiškas skaičius! Jos yra sugrupuotos kategorijomis, išreiškia įvairius žmogaus gyvenimo laikotarpius, metų laikus, šventes, šeimos gyvenimą ir t.t. Yra susijusios su apeigomis, papročiais ir pan.

Jei pradžioje paminėjau, kad tam tikrose muzikos šakose dominuoja vyrai, tai kas liečia mūsų liaudies dainas — laurų vainikas priklauso dainorėms — moterims, iš jų kiekvienos lūpų yra užrašyta nuo 274 iki 637 dainų, kai kurios neprilygstamo grožio.

Liūdna yra konstatuoti faktą, kad sekančiose kartose mūsų jaunos mergaitės su maža išimtimi, ne tik nepapildo įnašą į mūsų dainuojamąją tautosaką, bet nebežino net dainų, skambėjusių jų motinėlių, senelių ir prosenelių lūpose.

* * *

Santrauka kalbos kuri buvo tarta Adelaidėje, Australijoje minint Kat. Mot. Draugijos įkūrimo jubiliejų.

Dramos aktorė Elena Dauguvietytė-Kudabienė prieš 35 metus Hamiltone, Kanadoje, suorganizavo teatro mėgėjų grupę ''Aukurą'', iš kurio per tiek metų išsivystė stiprus dramos ansamblis. Savo repertuare jie turi mūsų žinomų dramaturgų veikalus, taip pat ir kitų. ''Aukuro'' pirmasis pastatymas buvo K. Inčiūros — ''Vincas Kudirka''; 35 metų sukakčiai paminėti taip pat yra ruošiama K. Inčiūros — ''Eglė žalčių karalienė''. Visus tuos metus ''Aukurui'' vadovauja režisierė ir aktorė E. Dauguvietytė-Kudabienė. Ji yra kilusi iš garsios teatralų ir muzikų Dauguviečių šeimos. Baigusi dramos studiją, pirmuosius žingsnius scenoje pradėjo Kauno Jaunimo Teatre.

Linkime dar daug darbingų metų!

HAMILTONO ''GYVATARO'' SUKAKTIS

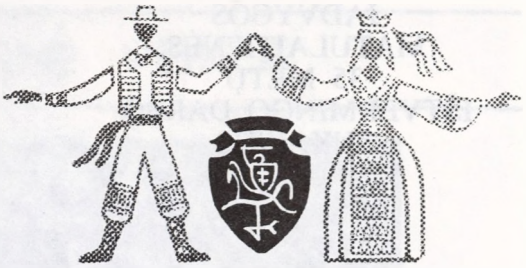

Š.m. gegužės mėn. Hamiltone (Kanadoje) mūsų tautinių šokių ansamblis ''Gyvataras'' atšventė savo 35 m. sukaktį. Tą šokių ansamblį įkūrė 1950 m. Genovaitė Dumčiūtė-Breichmanienė. Ji tada pradėjo darbą tik su keliom šokėjų porom, o jau 1984 m. Tautinių šokių šventėje Clevelande dalyvavo net 6 grupės su daugiau kaip 100 šokėjų. Kadangi kai kurie ''Gyvataro'' nariai sukūrė šeimas, tai dabar jau su tėvais šoka ir jų vaikai.

Didžiausias nuopelnas už visus ansamblio pasisekimus ir laimėjimus priklauso vadovei G. Breichmanienei, nes ji su giliu pasišventimu ir pasiaukojimu savo gyvenimo dalį skiria mūsų liaudies šokiams. Apie G. Breichmanienę ir ''Gyvatarą'' būtų galima parašyti didžiausią knygą, bet žurnalo ribose reikia pasitenkinti tik trumpu paminėjimu.

G. Breichmanienė mūsų tautiniais šokiais pradėjo domėtis dar Vilkaviškio gimnazijoje būdama. Vėliau Vytauto D. universitete ir 1940 m., persikėlusi į Vilniaus universitetą, dirbo su studentėmis, o pati jau šoko liaudies ansamblyje. Be to, ji buvo mokinė mūsų žinomos tautinių šokių puoselėtojos ir mokytojos M. Baronaitės — Grėbliūnienės, dabar gyvenančios Australijoje. Artėjant 1944 m. frontui, ji pasitraukė į Vakarus, kaip ir daugelis iš mūsų. Gyvendama pabėgėlių stovyklose Vokietijoje, ji buvo pakviesta vadovauti tautiniams šokiams į muz. V. Banaičio suorganizuotą ''Tėvynės garsų'' ansamblį.

Atvažiavusi į Kanadą ir apsigyvenusi Hamiltone, G. Breichmanienė tebetęsė tą darbą ir toliau. Dabar jau kaipo mūsų tautinių šokių instruktorė dažnai moko jaunesnius šokėjus įvairiose stovyklose ir kursuose. Jos darbą ir pasiaukojimą su ''Gyvataru'' įvertina ne tik lietuviai, bet ir kitataučiai, o ypač kanadiečiai. Ji yra pirmoji, kuri su gerai parengtais šokiais, spalvingais mūsų tautiniais drabužiais ir sugebėjimu reprezentuoti išėjo iš savo parapijos kiemo į tarptautinius vandenis. Štai Kanadoje 1959 m. Kiwanis festivalyje ''Gyvataras'' laimėjo aukso medalį. 1962 m. Toronto Laisvės šventėje laimėjo pirmąją vietą ir gavo piniginę premiją. Tai pasikartojo 1963 ir 64 metais. Vėliau Kanados vyriausybė paskyrė paramą, kad gyvatariečiai galėtų aplankyti ir kitus Kanados miestus. 1968 m. ansamblis buvo pasiųstas į Prancūziją, kad atstovautų Kanadai tarptautiniame festivalyje. Nekalbant jau apie mūsų visas tautinių šokių šventes ir kt., jie aplankė Pietų Ameriką 1974 m. Kolumbiją, o 1976 m. pabaigoje jie pasiekė net tolimosios Australijos krantus. Ansamblis daug kartų yra pasirodęs televizijoje ir yra išleidęs apie savo nuveiktus darbus net 4 leidinius. Gyvatariečiai kartais aplanko ir JAV. 1964 m. jie gražiai pasirodė Niujorke, kur buvo pasaulinė paroda. Tada jie atliko programą, kai buvo paskirta Lietuvių Diena.

''Gyvataro'' 35 m. sukaktis iškilmingai buvo paminėta Hamiltone š. m. gegužės 11 d. Įdomią programą atliko patys gyvatariečiai, pradedant mažyliais jaunučiais ir baigiant veteranais. Įdomus buvo šokių parengimas ir atlikimas, bet gražiausia buvo tas nepaprastas entuziazmas, kurį galėjo įkvėpti tik energinga mokytoja G. Breichmanienė su savo talkininkėm. Po gausių sveikinimų ir dovanų įteikimo seniausias gyvatarietis visiems nuoširdžiai padėkojo, o taipgi ir tėvams, kurie savo vaikus leidžia ir skatina mokytis lietuvių tautinius šokius.

Tad 35-rių metų sukakties proga linkime visam ''Gyvataro'' ansambliui pasiryžimo bei nenuilstamos energijos ir toliau puoselėti išeivijoje mūsų tautinių šokių grožį ir meną.

S.G.

JADVYGOS MATULAITIENĖS 35 METŲ IŠTVERMINGO DARBO SUKAKTIS

I. BANAITIENĖ

Šių metų pavasarį New Yorko lietuvių visuomenė pagerbė Jadvygą Matulaitienę, tautinių šokių ansamblio TRYPTINIS įsteigėją, jo kruopščią vadovę per ištisus 35-rius metus.

Pagerbimas įvyko TRYPTINIO sukaktuvinio koncerto metu, kuris taip pat atžymėjo savo 35 metų sukaktį. Šių abiejų sukakčių neįmanoma minėti pavieniui, nes TRYPTINIO ir Jadvygos Matulaitienės vardai neatskiriamai sujungti.

Jadvyga Meiliūnaitė-Matulaitienė, 1937 m. baigusi Kauno Aukštuosius Kūno Kultūros Kursus, tautinių šokių mokytojos karjerą pradėjo Pilviškių gimnazijoje. Netrukus buvo pakviesta instruktore ir lektore mokytojų vasaros stovyklose, teisėja įvairiose tautinių šokių varžybose. 1938 m. Nepriklausomoje Lietuvoje su tautinių šokių grupe buvo pasiųsta į Prahą, Čekoslovakijoje, kur SAKALŲ šventėje dalyvavo su savo tautinių šokių grupe.

1944 m. pasitraukė į Vakarus. V. Vokietijoje, Kasselyje, gilino išraiškos šokio techniką. Pradėjus kurtis pabėgėlių stovykloms, mokykloms, organizavo tautinių šokių grupes, su kuriomis koncertavo įvairiose lietuvių stovyklose, reprezentavo lietuviško šokio meną ir kitataučiams.

1950 m. ji emigravo į Ameriką ir pastoviai apsigyveno New Yorke. Tais metais Brooklyne, N.Y., pradėjus kurtis Maironio šeštadieninei mokyklai, buvo pakviesta joje mokyti tautinių šokių, žaidimų, suorganizavo tautinių šokių grupę, kuri yra šių dienų ansamblio TRYPTINIS užuomazga. J. Matulaitienė ir šiandieną tebevadovauja TRYPTINIUI ir kartu su juo mini 35 metų ryžtingo darbo sukaktį.

J. Matulaitienė nuo pat savo jaunystės dienų dirba su jaunimu. Malonaus įvairumo New Yorko ir apylinkių lietuviams teikė jos Maironio mokykloje Kalėdų eglutės parengimai, vaidinimėliai, kur vaidino, šoko puikiais kostiumais parėdyti princai, karalaitės, nykštukai, įvairūs žvėreliai. Tų vaidinimėlių pasižiūrėti buvo įdomu ne tik vaikams, bet ir suaugusiems, todėl salė visada būdavo pilnutėlė ir daugelis džiaugėsi, kad tie parengimai J. Matulaitienės būdavo aukšto lygio, profesionališkai paruošti.

Jadvyga Matulaitienė

Šiandieną J. Matulaitienės ansamblis TRYPTINIS yra New Yorko lietuvių kultūrinė pažiba, ir tai dėka jo vadovės stipraus profesinio pasiruošimo, patyrimo, meilės jaunimui. Ji pašvenčia daug laiko, energijos, kantrybės, siekdama TRYPTINIUI aukšto lygio. J. Matulaitienė su ansambliu TRYPTINIS įvairiomis progomis kviečiama ne tik lietuvių, bet ir kitataučių. Jie pasigėrėtinai pasirodė visose metinėse tautinių šokių šventėse, kitataučių festivaliuose. J. Matulaitienė yra iškili tautinių šokių interpretatorė, išradinga choreografė, sugebanti išryškinti kiekvieno šokio prasmingumą, niekad neprasilenkdama su tautinėmis tradicijomis. Vadovaudamasi tomis tradicijomis, ji suchoreografavo AUŠRELĘ, ŠOKIŲ PYNĘ, GRĖBĖJĖLĘ, PER GIRIĄ GIRELĘ, VAKARUŠKAS, ŽOLYNĖLIUS, NUOMETUOTŲ JAUNAMARČIŲ ŠOKĮ. Išieškotų, išmąstytų šių šokių judesiuose pajuntamos jaunos nuotaikos, dirbant lauko darbus, mergelėms pinant trapias svajonėles ...

J. Matulaitienė, dirbanti su įvairaus amžiaus jaunimu, yra gilia prasme mūsų tautinių šokių žinovė, autoritetas. Reikia priminti, kad ji sėkmingai yra vadovavusi Dainavoje mokytojų studijų savaitėmis tautinių šokių kursams. 1973 m. jai patikėtos Tautinių šokių instituto pirmininkės pareigos. Šiandieną jos ansamblis TRYPTINIS yra stipriausias tautinių šokių vienetas rytiniame Amerikos pakraštyje, ir New Yorko lietuviai ne be reikalo tuo didžiuojasi.

Nors ir praradusi savo gimtosios žemės pagrindą, ir išeivijoje J. Matulaitienė liko ištikima savo profesijai. Nepaisant įvairių negandų, sunkių gyvenimo sąlygų V. Vokietijoje pabėgėlių stovyklose be aiškaus rytojaus, taip pat Amerikoje, ji neapleido tautinio šokio. Ji myli jaunimą. Savo gražiame žodyje, minint TRYPTINIO 35 metų sukaktį, ji kalbėjo: "... Jaunime, tu esi gražiausias mūsų tautos žiedas, mūsų visų viltis ..." Ir jaunimas ją myli ir gerbia.

Ansamblio "Tryptinis" šokėjų dalis

Stasė Rupšytė-Petrauskienė

1985 m. liepos 19 d. sukanka metai, kai iš mūsų tarpo pasitraukė Stasė Rupšytė-Petrauskienė.

Gimė ir augo Lietuvoje. 1940 m. ištekėjo už Mykolo Petrausko ir susilaukė sūnaus Algirdo ir dukters Irenos. Per antrąjį pasaulinį karą pasitraukė iš Lietuvos ir 1949 m. atvyko į Kanadą. Visą laiką gyveno Montrealio priemiesčiuose. Priklausė Aušros Vartų parapijai ir nuo pat įsisteigimo K.L.K. Moterų dr-jos Montrealio Skyriaus aktyvi narė. 1980 m. visuotino skyrių atstovių suvažiavimo buvo pakelta į Garbės Nares. Taip pat aktyviai veikė Rūtos Auksinio amžiaus klube.

J. Matulaitienės ansamblyje mūsų atžalynas atranda tikrą lietuvybės užuovėją, iš kurios išeina nauji visuomenininkai, kultūrininkai, susikuria jaunos lietuviškos šeimos.

Svarbu paminėti, kad 1982 m. J. Matulaitienė paruošė senovinių lietuviškų žaidimų, ratelių rinkinį IMK Į RATA, kurį išleido JAV LB Švietimo taryba. Šis leidinys yra vienintelis. Tinka jaunimo vadovams, stovyklų vadovams, mokytojams, net šeimose galima juo pasinaudoti. Tai reikšmingas įnašas ir pasitarnavimas pedagoginiam auklėjimui ir pačių jaunųjų tautiniam ir fiziniam brendimui. Ši knyga iliustruota Dalios Bagdžiūnaitės-Šileikienės. Žaidimų bei ratelių piešiniai labai palengvina jų pravedimą.

Gyvuok ir dar ilgai nepailsk, mieloji Jadvyga Matulaitiene, nes esi labai reikalinga tautinės kultūros puoselėtoja. Ne žodžiais, ne ilgomis prakalbomis kalbi į mus ir kitataučiams, bet tautinio šokio išraiška kiekvieną užvaldai ir daug pasakai apie tautinę kultūrą, tradicijas, apie gimtojo krašto ilgesį.

• ORGANIZACINĖ VEIKLA

ONĄ JONAITIENĘ-TUGAUDIENĘ PRISIMINUS

Dabar aš palieku jus trumputei valandėlei,
Anapus laiko upės pasimatysim vėlei...

Kun. Dr. J. Gutauskas

Visi mes esame svečiai šioje žemėje. Anksčiau ar vėliau išeisime Viešpaties mums skirtais takais. Taip 1984 m. sausio 28 d. atsiskyrė su šiuo pasauliu Ona Pautieniūtė Jonaitienė - Tugaudienė, Suvalkijos lygumų dukra. Gimė 1900 m. spalio 30 d. gausioje Pautienių šeimoje. Kaip ji pati sakydavo: "Gyvenimas nebuvo rožėmis klotas. Daug skausmo šeimoje, daug pergyvenimų, bet gyvenimo kelrodis buvo darbas, malda ir pasitikėjimas Dievu." Kaune ištekėjo už karininko Leono Jonaičio. Jauna neteko tėvelio. Mirė vienerių metų sūnelis Leopoldas. Staiga 1926 m. mirė vyras Leonas Jonaitis. Liko jauna našlė ir dukrelė Sigita vos 9 mėn. Antras vyras karininkas Liudas Tugaudas išvežtas mirė Norilske, Sibire. Velionė pati daug pergyvenusi suprato ir kitus. Buvo ramaus būdo, maloni, tiesi, giliai religinga. Jautri vargšams, ligoniams, nelaimėn patekusiems, kaip Lietuvoje, taip ir išeivijoje.

1944 m. kaip ir visi pradėjo Odisėją trentinių stovyklose Vokietijoje. Hanau lietuvių stovykloje dirbo labdaros darbą, rūpindamasi socialine tremtinių globa, kaip našlaičiais, seneliais.

Su pirmaisiais pokario ateiviais atsirado Kanadoje ir tuojau visu nuoširdumu įsijungė į lietuvišką veiklą. 1949 m. Lietuvių Šv. Jono par. Toronte kleb. P. Ažubalio rūpesčiu buvo atkurta Liet. Kat. Moterų Draugija, plačiai ir sėkmingai veikusi Lietuvoje. Draugijos steigime dalyvavo ir O. Jonaitienė. 1950 m. tapo sk. pirmininke, kuria išbuvo 20 metų. Katalikių Moterų Draugijai priklausė jau Lietuvoje nuo 1925 m. Dirbo visur, kur jos darbas ar talka buvo reikalinga. L.K.M. Draugijoje dirbo su dideliu pasišventimu, padedant kitoms skyriaus narėms. Todėl buvo daug padaryta socialinėje, kultūrinėje ir parapijos veikloje. Už nuopelnus draugijai buvo pakelta į Garbės nares. Velionė perėjo gyvenimą gera darydama, šelpdama vargstančius, guosdama liūdinčius. Šiandieną liūdi ne vien šeima ir artimieji, liūdi lietuvių visuomenė, liūdi visi, kuriems ištiesė pagelbos ranką.

Paskutiniais metais nebuvo fiziniai stipri, bet iki paskutinių gyvenimo dienų sielojosi lietuviškais reikalais, sekė lietuvių gyvenimą bei lietuviškąją spaudą. Palaidota Lietuvių Šv. Jono kapinėse (Anapilyje) Mississauga, Ont.

Atlikusi pareigas Dievui, Tėvynei ir artimui šioje žemėje, ilsėkis Viešpaties globoje!

S.V.P.

MENAS GALINGAS IR STEBUKLINGAS ...

JANINA VAIČAITYTĖ-JUKNEVIČIENĖ

Gimnazijoje būdama, mokiausi tą dainą. Kas galėtų man atsakyti, kada menas prasidėjo? Nesitikiu nei iš istorikų, nei iš archeologų atsakymo. Žinau, kad iškasenos atidengia tautų paslaptis. Beveik kiekvienam kontinente, kiekvienam žemės kampelyje buvo rasti materialinės kultūros židiniai.

Vartant meno knygas, daugiausia susidūriau su vyriškais vardais, o kur dingo moterys?

Pažvelkim į mūsų tautos praeitį. Lietuvė moteris buvo šeimos širdis, šviesos žiburėlis. Ji saugojo tautos ugnį, ji— vaidilutė. Ji rovė linus, verpė, audė juostas, staltieses, rūbus. O raštų gražumėlis, spalvų margumėlis... Švenčių proga pasiruošdavo, per Velykas margindavo margučius. Svečius vaišindavo išpuoštais valgiais. Jos kūrybinga siela atsispindėjo kiekviename žingsnyje. Motina sugebėjo išmokyti, perduoti tęstinumą kartų kartoms.

Daug kartų matėme Čikagoje dalyvaujančias moteris meno parodose. Šį kartą jos iškeliavo kiek toliau, į Miunsterio dailės muziejų, Indijanoje "Women of the Dunes" vardu, nuo rugpjūčio 25 d. iki rugsėjo 30 d. Pavadinimas skamba imponuojančiai, kodėl nenuvažiuoti ir nepamatyti? Pravėrus duris, pilni kambariai žmonių tik kalba, tik šnara. Ausis pagauna net angliškus garsus. Pasirodo, kad daug iš apylinkės atsilankė.

Kaip tinka kultūringam žmogui, pasiimu programą. Puikiai paruošta, malonu rankose vartyti. Popierius geros rūšies, neeilinis formatas, lyg ir nepatogu, susisukus į dūdelę, po pažastim nešiotis. Katalogas vertas pagarbos. Net parodos pavadinimo žodžiai paaiškinti. Verti puslapius toliau. Dailininkių nuotraukos, parinkti jų būdingesni darbai. Man labai patiko, nes ar žmogus visus menininkus pažįsta? Kyla koks klausimėlis, norisi dailininko paklausti, bet nežinai, kaip jis atrodo. Gerai paruošti katalogą yra irgi menas. Jis priduoda toną visai parodai ir lieka istorinis dokumentas. Kreditas Emilijui Holenderiui.

Pirmoji dailininkė — MARIJA AMBROZAITIENĖ. Skaitau . . . Ji meną studijavo New York'e, Cleveland'e ir Chicagoje. Jos darbai labai įvairūs. Emalis savo blizgesiu patraukia akį. Oforto darbai pagrįsti biblinėm temom. Linijų plonumas išryškina eleganciją. Akvarelėje naudoja pastelines spalvas, kurios išgauna moters švelnumo charakterį. Man patiko jos spalvų žaismas.

VANDA BALUKIENĖ pradėjo studijas net Lietuvoj-Vilniuje. Vėliau tęsė Vokietijoj ir Chicago'je. Ji yra unikumas. Lino audiniams suteikia gyvybę. Spalvų miniatūriniai deriniai man primena kaleidoskopą. Ar neatsispindi moters kantrybė, ištvermingumas, moteriška simfonija?

MAGDELENA BIRUTĖ STANKŪNIENĖ — stipriausia grafikė ir moterų atstovė. Ji įamžino Lietuvos moters darbus. Paspalvinti raižiniai, naujas būdas išryškinti, pagyvinti charakteringus judesio momentus. Grafika tampa trijų matavimų. Būdama stipraus charakterio ir švelnios sielos, įrodo savo darbuose, kaip brangi jai tėviškė, kurios mes visi ilgimės . . . Ji mokėsi Anglijoj-Londone ir Chicagoje.

Iš kairės: Magdalena Stankūnienė, Ada Sutkuvienė, svečias iš Lietuvos prof. Juozas Adomonis, Vanda Balukienė, Marija Ambrozaitienė

Taikomoji dekoratyvinė dailė senovėje moters gyvenime turėjo artimiausią kontaktą su aplinka ir jos gyvenimo būdu. Laikui bėgant, keitėsi technikos, darbo metodai, kompozicijos. Pvz. gobelenas atitrūko nuo sienos ir atsidūrė erdvėje. Mums, žiūrovams, kartais tampa nesuprantama.

ADA SUTKUVIENĖ yra taikomosios dekoratyvinės dailės atstovė. Jos medvilnės skulptūra ''Vėlių medis'' primena mūsų protėvių miškų šventoves, vaidilutes. Viskas alsuoja mitologija. Pagalvojau, kur galėčiau rasti vietos savo kambariuose pastatyti tokią impozantišką medžiagos skulptūrą? Gaila, tektų paaukoti galerijai . . . A. Sutkuvienė baigė Immaculate Heart College. Turėjusi daugiau kaip 50 parodų.

Per parodos atidarymą Šiaurės Indianos meno draugijos direktorė Marcia Carle pakvietė jauną dainininką Andrew Calhoun atlikti programą. Jis buvo kuklus. Supažindino klausytojus su savo asmenišku rūpesčiu (jo žmona išvažiavusi ligoninėn gimdyti). Jos garbei jis išliejo savo jausmus. Tai tikras dainius, tik vietoj kanklių turėjo gitarą.

Štai jums, moterys dailininkės, veržlios, pilnos drąsos ir pasitikėjimo. Ar ne garbė mums lietuviams! Jos pramynė kelią į amerikiečių meno namus. Yra užkviestos dalyvauti sekančiose parodose:

1. Midland Center For The Arts, Mich.
2. South Bend Art Center, Ind.
3. Porter County Museum, Ind.
4. Contemporary Artspace, Ind.
5. Jasper County Art Center, Ind.
6. Jonn Michael Kohler Arts Center, Wisc.

MARTI — KARTI

P. NORUŠIENĖ

Jau nuo seno lietuvių tarpe paplitusi mintis, kad marti-karti. Rašytoja J. Žemaitė savo veikale ''Marti'' labai vaizdžiai nušvietė marčios gyvenimą. Šeimininkų sūnus Jonukas nieko nedirba ir jis keliamas į viršūnes, o marti viską dirba ir vadinama tingine. Seniau tai buvo todėl, kad vesdavosi ne iš meilės ar patikimo, bet dėl pasogos. Kas davė mergaitei daugiau kraičio, pas tą daugiausia važiuodavo piršliai. Piršlių dėka buvo parenkama jaunoji. Ir ta, atėjusi, vadinama marti, gyveno su vyro tėvais. Motina — uošvienė, kol galėdavo, nenorėdavo atiduoti ''šaukšto'' marčiai. Ypač ūkiuose marti buvo kaip pastumdėlė, viską dirbo: ūkio darbus laukuose, namuose karves melžė, kiaules šėrė, namus valė, skalbė visos šeimos baltinius, buvo labai suvargus ir neturėjo jokios teisės šeimoje. (Uošvė, arba uošvienė, anksčiau buvo vadinama tik žmonos motina. Vyro motina vadinama anyta. Paskutiniu laiku uošvių pavadinimas taikomas abiem, vyro ir žmonos, tėvam. Red.) Uošvienės žodis buvo svarbiausias, marti turėjo dirbti tai, ką uošvienė pasakė. Kartais nuomonės susikryžiuodavo. Dėl to išaugo tarp marčios ir uošvienės neapykanta. Lietuvių patarlė sako: ''Be kailio liksi, bet uošvienei neįtiksi.'' Taigi ir marti uošvienės dėka buvo pavadinta karti. ''Marti-karti'' ėjo per kartų kartas.

Šiandien, kada viskas visai kitaip pasikeitė, kada vedasi ne dėl pasogos, o iš meilės, kada sūnus su žmona gyvena atskirai, marti turėtų išsikovoti vardą, ''marti-saldi.'' Aš asmeniškai labai norėčiau, kad šioj gadynėj tas vardas tikrai prigytų. Žinoma, tam reikia ir marčios, ir uošvienės pastangų.

Pažvelgę į šių dienų realų gyvenimą, rasime, kad marti su uošviene neišsitenka vienam kambary, vienam bute ar net tam pačiam mieste. Man nesinori girtis, bet po karo, kai rusai viską iš mūsų atėmė, mes su uošviene ir mano sūnum išgyvenom penkis metus viename kambary. Kada atvykau į Kanadą 1967 m., uošvienė gyveno su manim, tai yra su marčia, nors turėjo dvi savo dukras. Mano uošvienė yra man pasakiusi, kad mano marti yra geresnė už mano dukras. Kol mirsiu, šių brangių žodžių neužmiršiu. Nei viena marti, nei uošvienė nėra idealas. Kiekviena turi minusų, bet tuos minusus galima padaryti pliusais, jei stengiamasi.

M. Stankūnienė **Moters darbai**

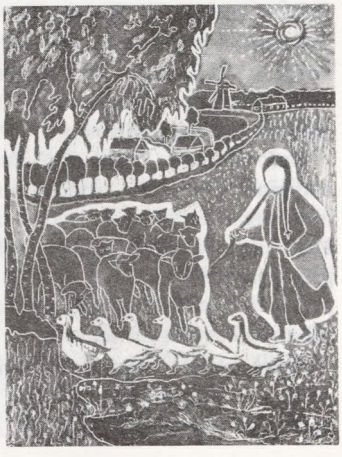

Dailininkė Domicelė Tarabildienė

Dailininkė Domicelė Tarabildienė irgi mirė šį rudenį Lietuvoje. Ji buvo žinoma grafikė, baigusi 1935 m. Kauno meno mokyklą ir studijas Paryžiuje. Pasižymėjusi grafikė iliustravo žurnalus ir knygas. Ypatingai buvo mėgiama kaip vaikų knygelių iliustratorė. Jos kūryba pasižymėjo liaudišku nuoširdumu. Ji buvo apdovanota įvairiais žymenim.

Raš. Danutė Čiurlionytė-Zubovienė, dailininko Čiurlionio duktė, šventė savo 75 metų sukakties jubiliejų. Pradėjo rašyti apie 1936 metus knygas vaikams, vėliau sekė pjesės jauniem žiūrovam. Ji daug prisidėjo prie savo žinomų tėvų: dailininko ir motinos rašytojos kūrybos sutvarkymo.

Baleto solistė Loreta Bartusevičiūtė yra viena iš pirmaujančių šokėjų Lietuvos baleto pastatymuose. Taip pat ji dažnai dalyvauja televizijoje ir koncertinėse išvykose. Paskutiniu laiku gastroliavo Leningrade, kur šoko Kirovo teatre pagrindinę rolę "Silfides" balete.

Aktorė E. Bindokaitė buvo viena iš pirmųjų profesionalių aktorių nepriklausomoj Lietuvoj. Baigusi dramos studiją, nuo 1929 metų dirbo Šiaulių, Klaipėdos ir Kauno teatruose. Iki šiol ji yra sukūrusi virš dviejų šimtų įvairių vaidmenų.

Rašytoja Aldona Liobytė-Paškevičienė mirė šį rudenį Lietuvoje. Ji buvo žinoma vaikų knygų rašytoja. Gimusi Vilniuje 1915 m. Baigusi mokslus, dirbo "Vaidilos" teatre kaip aktorė. Literatūriniai pradėjo reikštis apie 1950 metus, čia ji atrado savo tikrą talentą. Už savo kūrybą vaikams ji buvo apdovanota įvairiom premijom.

Smuikininkė Ingrida Armonaitė laimėjo pirmą vietą tarptautiniame smuikininkų konkurse, kuris vyko Zagrebe, Jugoslavijoje.

Dail. N. Valadkevičiūtė pagamino pieštą filmą "Mįslė", kurio turiniui ir veikėjų personažam panaudojo lietuvių tautosakos tematiką.

Baleto solistė L. Aškelovičiūtė atšventė 25-rių metų sceninio darbo jubiliejų. Ta proga Vilniaus operos ir baleto teatre buvo pastatytas P. Čaikovskio baletas "Miegančioji gražuolė". Pagrindinę partiją šoko pati jubiliatė.

Mikalina Glemžaitė mirė š.m. kovo mėn. 29 d. Ji buvo pasižymėjusi tautodailės tyrinėtoja ir mokytoja. Ilgus metus dirbusi pedagoginį darbą Kaune. Pokario metais ji talkino etnografijos muziejam, rinko liaudies meną. Sukauptus liaudies meno turtus-audinius ji dovanojo muziejams. Daug rašė spaudoje ir išleido keletą knygų apie mūsų tautinius drabužius.

Mikalina Glemžaitė, gimusi 1891 metais, sulaukė gilios senatvės. Ji buvo visada maloni ir draugiška, mėgiama bendradarbių ir ypač savo mokinių. Daugiausia ji nusipelnė populiarinimu tautinės aprangos jaunimo tarpe.

Op. sol. Petronėlė Zaniauskaitė paminėjo savo 75 metų sukakties jubiliejų. Kauno valstybės teatre dainavo pagrindines operų roles nuo 1936 metų. Vėliau reiškėsi koncertuose.

Rašytoja A. Liobytė

• SVEIKATA

Apie alergiją

30-40 proc. virškinimo trakto ligų yra alerginės kilmės. Tai įvairios alerginės skrandžio (ūmus ir lėtas skrandžio uždegimas), žarnyno (alerginiai viduriavimai, žarnų uždegimai, opinis kolitas, o kartais ir apendicitas) ligos bei kepenų pakenkimai. Juos sukelia įvairūs alergenai, taip pat ir maisto medžiagos. Tiesa, alerginės reakcijas gali sukelti ir virškinimo trakte parazituojančios kirmėlės, ypač askaridės. Kai kurių autorių duomenimis, beveik pusę visų alerginių ligų (40-50%) sudaro alergija maistui, kuri gana dažnai neatpažįstama ir nenustatoma.

Asmenims, sergantiems virškinimo trakto ligomis, alergija maistui pasitaiko dažniau negu sveikiesiems. Taip pat ji labiau paplitusi vaikų negu suaugusių tarpe. Alergijos maistui atvejų daugėja nuo nesaikingo, per gausaus, ypač baltymingo maisto, nuo gausaus konservantų ir dažų kiekio naudojimo maisto pramonėje, nuo įvairių surogatų, nuo cheminių trąšų ir kitų chemikalų, naudojamų kovai su piktžolėmis ir pan. Pagausėjęs įvairių alergenų ir alergizuojančių faktorių kiekis (buitinių, cheminių, gamybinių, vaistų ir kt.) sudaro palankias sąlygas alerginų ligų gausėjimui. Ištyrus 1500 sergančiųjų bronchine astma, net 16-26% ligos priežastimi buvo maisto alergenai, o 45-76% atvejų — maisto alergenai kartu su kitais alergenais (namų dulkės, vaistai, augalai).

Alergija maistui įvairiose šalyse paplitusi nevienodai, be to, ir tos pačios šalies skirtinguose rajonuose jos paplitimas ir priežastys būna skirtingos. Tai priklauso nuo mitybos įpročių ir savitumų. Pajūryje ir prie kitų didelių vandens telkinių gyvenančių žmonių tarpe dažniau pasitaiko alergijos žuvims atvejų, o intensyvios gyvulininkystės rajonuose — daugiau alergijos atvejų karvės pienui ir jautienai. Tačiau žmogaus negalėjimas valgyti vieno ar kito maisto produkto dar nereiškia, kad jis yra tam produktui alergiškas. Tai gali būti ir dėl kitų priežasčių: nuo funkcinių ir organinių virškinimo trakto ligų, žarnyno disbakteriozės, virškinimo fermentų poslinkių, psichogeninių faktorių ir kitų priežasčių.

Kartais įvairūs augalinės bei gyvulinės kilmės maisto produktai gali tapti alergenais ir sukelti nevienodo sunkumo alerginius reiškinius įvairiuose organuose. Tačiau alergiją maistui dažniausiai sukelia plačiausiai tame regione vartojami maisto produktai. Dažniausias alergenas yra karvės pienas.

Kiaušiniai bei žuvys užima atitinkamai antrą ir trečią vietą. Po to seka miltiniai patiekalai, mėsa, šokoladas, medus, riešutai, daržovės (pomidorai), vaisiai (citriniai), braškės, prieskoniai.

Karvės piene yra įvairių komponentų, kurie sudaro antigenų kompleksą. Iš jų labiausiai ištirti penki baltymai — tai alfa-laktalbuminas (verdant pieną suyra), beta-laktglobulinas (labai antigeniškas, nes jo žmogaus organizme nėra), kazeinas (neturintis rūšinio specifiškumo), lipoproteidai, albumozės ir peptonų mišiniai. Būdinga, kad motinos pienas, natūraliausias naujagimių produktas, niekada jų nealergizuoja.

Kiaušinyje taip pat randama įvairių antigeninių medžiagų (ovalbuminas, konalbuminas, ovomukoidas, ovomucinas, lizocinas, vitelinas). Kietai išvirtame kiaušinyje minėtų medžiagų alergizuojantis veikimas susilpnėja.Kadangi kiaušinių antigenai rūšiniu specifiškumu nepasižymi, todėl sensibilizuotam įjautrintam vištos kiaušiniais žmogui alerginiai reiškiniai gali pasireikšti ir kitų paukščių kiaušiniams.

Vieni asmenys jautrūs visoms žuvims, o kiti tik kai kurioms jų rūšims. Pasitaiko alergiškų žmonių krabams, vėžiams, austrėms.

Gyvulių mėsa rečiau alergizuoja negu žuvys, pasitaiko ta alergija tik kurios nors gyvulių rūšies mėsai.

Iš grūdinių kultūrų dažniausiai alergizuoja kviečiai, rugiai, pupelės, grikiai, sojos. Tačiau reikia žinoti, kad su maistu gali patekti ir kitų stipriai alergizuojančių priemaišų — tai maisto konservantai, dažai, antibiotikai, pesticidai, kirminų kiaušiniai, bakterijos ir kt. Iš košių geriausiai tinka grikių bei avižų, nes manų košė gali greičiau sensibilizuoti. Košes geriau virti daržovių nuovirose.

Tai kai kuriems asmenims tam tikromis sąlygomis kiekvienas maisto produktas gali tapti alergenu.

Labai svarbus yra paveldėtas palinkimas alerginei diatezei. Kai kurių autorių duomenimis, paveldėtas palinkimas aptinkamas 50-70% asmenų, sergančių maisto alergija. Jeigu vienas iš tėvų yra alergiškas maistui, tai 35% vaikų taip pat bus alergiški. Jeigu alergiški maistui abu tėvai, tai 65% jų vaikų taip pat bus alergiški maistui. Perduodama ne konkreti liga, o polinkis sirgti alerginėmis ligomis. Nutukę vaikai dažniau suserga alergija maistui, negu liesi.

Nustatyti, kokiam maisto produktui žmogus yra alergiškas, dažnai būna sunku. Kartais žmogus negali valgyti vieno ar kito produkto dėl vienokio ar kitokio fermento trūkumo, dėl virškinimo trakte gyvenančių bakterijų kiekybinių ir kokybinių poslinkių ar kai kurių kitų virškinimo trakto sutrikimų (trūksta skrandyje druskos rūgšties, pagreitėjęs žarnų judėjimas ir kt.).

(Dr. B. Padegimas iš T. Moteris)

E. Pakalniškienė **Audinys**

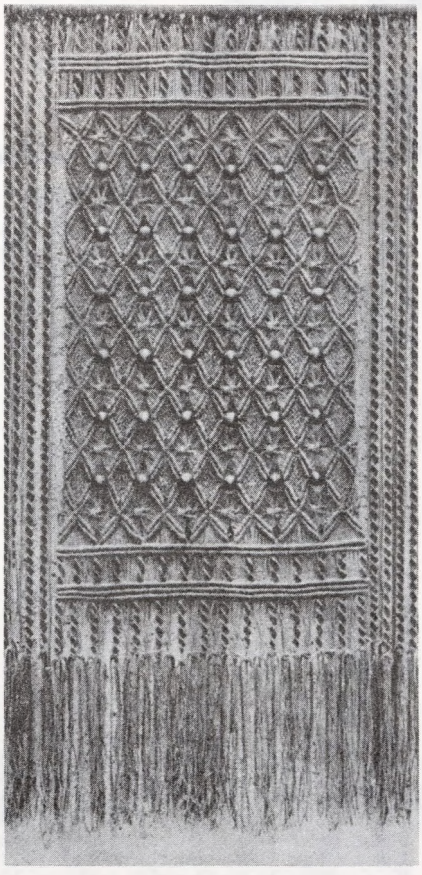

• Madų ir grožio pasaulis

Miyake žieminė apranga

Madų perversmas

Madų kūrėjo Issey Miyake šūkis — nepriklausomumas. Jo modeliai yra visai priešingi nusistovėjusiems aprangos standartams. I.M. yra japonas, ir jo fantastinė apranga turi japoniškas šaknis. Kadangi jis augo ir išsimokslino tik Japonijoje, ryšiai jaunystėje su Vakarų pasauliu buvo labai riboti. Todėl ir jo modeliuose dominuoja rytietiška įtaka. Vėliau jis studijavo grafiką Japonijoje ir madų kūrimą JAV ir Prancūzijoje. Neseniai jis suorganizavo parodą, vadinama ''Bodywork'', kuri buvo rodoma Japonijoje, JAV ir Anglijoje. Savo modeliams jis panaudoja net motociklų šalų plastiką. Jis bando pakeisti net kūno formas. Prancūzai susižavėję jį pavadino ''didžiausiu mūsų laikų madų kūrėju''! Dažniausiai jis yra vadinamas tarptautiniu menininku arba pažangiausiu Japonijos menininku. Kiti dar jį vadina genijum. Aišku, per metus darant 50 milijonų pelno, reikia turėti ir prekybinių gabumų. Jo sukurtų rūbų galima gauti didžiosiose madų krautuvėse, bet kainos yra labai aukštos. Neseniai Paryžiuje buvo rodomi Issey Miyake pavasariniai modeliai. Visi buvo nustebinti spalvų ryškumu ir pasiuvimo formų įvairumu. Tokius rūbus reikia suprasti, į juos įsigyventi ir turėti drąsos juos dėvėti. Kadangi visa gyvenimo eiga suka taupymo ir praktiškumo linkme, sunku spręsti, kiek jo kūryba gali turėti įtakos bendrom pasaulio madom.

Puošnūs prancūzų madų kūrėjų vakariniai rūbai

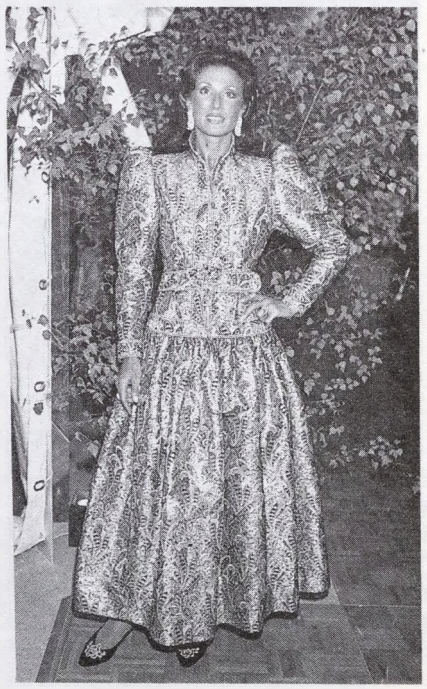

Laura Ashley
— romantikos imperatorė

Taip vadina prancūzai Anglijos madų kūrėją, pagarsėjusią viktorinių laikų ornamentikos atgaivinimu, kuri neseniai nukrito savo dukters namuose ir, neatgavusi sąmonės, mirė. Ji buvo 60 metų.

Laura Ashley madų kūrimo karjerą pradėjo labai paprastai — savo virtuvėje. Ant šilko ir kitų medžiagų skarelių ji spaudė savo sukurtus mažų gėlyčių ornamentus. Tai buvo daroma bulvės pagalba. Įvairiai išpiautos bulvių dalys buvo mirkomos įvairiuose dažuose ir spaudžiamos ant medžiagos. Jokio meniško pasiruošimo ji neturėjo, bet labai mėgo devynioliktojo amžiaus smulkią ornamentiką, kurios pavyzdžius panaudodavo savo piešiniam. Vėliau ji pradėjo duoti mažus ornamentų pavyzdžius rankšluosčių ir staltiesių audyklai. Pastebėjusi, kad žmonės mieliau perka gėlėtus audinius, ji nusprendė savo kūrybos aplinką praplėsti. 1953 metais su savo vyru ji įsteigė Laura Ashley bendrovę. Šioje bendrovėje dirba virš keturių tūkstančių tarnautojų. Pilnai veikia trys fabrikai, aštuoniasdešimt butikų ir kitos įmonės. Čia yra gaminami ir pardavinėjami L.A. namų apyvokos ir aprangos gaminiai, visi ornamentuoti mažom gėlytėm: suknelės, skarelės, medžiagos, langų užuolaidos, sienų tapetai, baldų medžiagos, paklodės ir t.t. Garsioje Londono Harrod prekybos krautuvėje L.A. kūrybai yra skirtas visas aukštas, kur pardavinėjami autografuoti gaminiai. Laura Ashley skyriai yra ir JAV, kuriems vadovauja sūnūs. Firma daro 150 milijonų dolerių metinę apyvartą.

Madų kūrimo pasaulyje Laura Ashley atsirado labai tinkamu laiku. Ji buvo visiška priešingybė Londono Carnaby Street ir Mary Quant besielėm madom ir jų ''vainilo'' medžiagom, fosforinėm spalvom ir ''mini'' sijonėliam. Kada visur sklido hipių kultas ir psihodelinės idėjos, Laura Ashley atgaivintos romantiškos nuotaikos papūtė kaip gaivinanti vėjai. L.A. iškėlė praėjusio amžiaus vidurinių luomų romantizmą. Ji mėgo ploną medvilnę, musliną ir šilką, išmargintą mažomis gėlytėmis. Ji vėl padarė moderniais įvairius paraukimus, mezginius, aplikacijas, siuvinėjimus ir visus rankų darbo pagražinimus. Ilgos suknelės, didelės skrybėlės su gėlėmis ir mezginiais, pirštinės, kaspinai, švelnūs papuošalai, perlai ir visi kiti priedai dvelkė didingumu, moteriškumu ir ramybe. L.A. romantiškos ornamentikos įtaka buvo juntama visur. Ne tik madų modeliuose ir kituose namų reikmenyse, bet ir visame gyvenamo namo vidaus dekoravime. Visur vyrauja mažos gėlytės, švelnios spalvos, ramus ornamentas. Niekur nėra nieko iššaukiančio, nesiderinančio, sukrečiančio ar vulgaraus. Pradėjo atsirasti ir restoranai su įvairiais ''mother's ir granny'' pavadinimais, kur sienos buvo išklijuotos margais gėlyčių tapetais, ant langų kabėjo prirauktos gėlėtos užuolaidėlės, padavėjos devėjo praėjusio amžiaus senelių aprangą. Jos servavo sriubas, sumuštinius, makaronus ir vištieną. Taip viskas paprasta, jog susidaro nuotaika, kad ir daržovės yra čia pat palangėje auginamos . . .

Laura Ashley stilius yra toks paprastas ir kasdieninis. Tačiau šiame neramiame pasaulyje tai lyg atgaivinimas, kuris nukelia tarytum į kitą aplinką, į labai anglišką, į labai devyniolikto amžiaus, į labai romantišką. Gali įsivaizduoti, kad, dėvint gražiai parauktą šviesių spalvų suknelę, gali sėdėti ant mažom gėlytėm ornamentuotos sofos, gerti arbatą iš mažų puodukų, ornamentuotų mažom gėlytėm, ir žiūrėti pro langą, papuoštą mezginių užuolaidėlėm, kur palangėje auga mažos Laura Ashley gėlytės ...

Laura Ashley

• Šeimininkių kampelis

Veda L. MURAUSKIENĖ

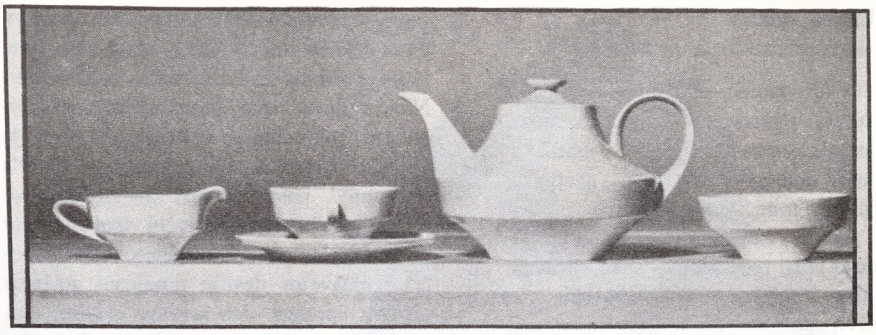

Kimštos daržovės

6 vidutiniai zukiniai,
(gali būti pomidorai ir baklažanai),
1 svogūnas,
1 skiltelė česnako,
⅓ p. džiūvėsėlių,
½ p. Parmesano sūrio,
1 p. kapotos virtos mėsos arba dešros,
sviesto arba margarino,
prieskonių.

Zukinius pavirinti vandenyje apie 10 min. Išėmus nusausinti, perpiauti išilgai ir išskaptuoti dalį minkštimo. Sudėti į sviestuotą kepimo formą. Svogūną ir česnaką smulkiai sukapoti, sudėti prieskonius ir kepinti keptuvėje. Įmaišyti stambiais gabalais kapotą mėsą (dešrai nulupti odelę), zukinio minkštimą ir džiūvėsėlius. Kai viskas gerai sušils, tada prikimšti kepimo formoje zukinio geldeles. Viršų pabarstyti tarkuotu sūriu. Kepti prie 350° apie 30 min. Vartojant pomidorus reikia išskaptuoti sėklas, pabarstyti vidų druska, gerai nuvarvinti ir nusausinti: Baklažanus (eggplant) paruošti kaip pomidorus.

Bulvių apkepas

12 vidutinių bulvių,
3 kiaušinių tryniai,
½ p. lydyto sviesto,
¼ p. pieno,
1 pakelis šaldytų žirnių (10 oz),
½ sv. morkų,
prieskonių, sūrio riekelių.

Bulves nulupti, išvirti ir sutrinti. Kiaušinių trynius gerai išplakti, sulydyti sviestą, įdėti pagal skonį prieskonius ir sumaišyti su trintom bulvėm. Sudėti į sviestuotą apkepo formą ir kepti labai karštoje orkaitėje prie 425° apie 6 minutes. Morkas supiaustyti riekelėm ir išvirti vandenyje. Žirnius pavirinti, kad atsileistų. Daržoves gerai nuvarvinti. Įdėti truputį sviesto ir sumaišyti. Uždėti ant bulvių apkepo, viršų padengti sūrio riekelėm. Palaikyti orkaitėje prie lengvos temperatūros, kad sūris išsileistų.

Migdolų tortas

150 g. cukraus,
150 g. migdolų,
6 kiaušiniai,
½ citrinos,
½ p. aviečių sunkos su vynu.

Ištrinti cukrų su dviem kiaušiniais ir 4 tryniais. Sudėti tarkuotus migdolus ir tarkuotą citrinos žievelę. Išplakti elektrine mašinėle. Išplakti baltymus ir lengvai įmaišyti į masę. Kepimo formą patepti sviestu. Kepti prie 350° apie 1 valandą. Iškepusį tortą apipilti aviečių sunkos ir vyno mišiniu. Tortą servuoti sekančią dieną.

Aviečių pyragėliai

7 baltymai,
1 sv. cukraus,
¾ sv. tarkuotų migdolų,
150 g. kapoto oranžato ir citronato,
pagal skonį cinamono ir
gvazdikėlių miltelių,
1 citrina,
4 št. aviečių uogienės,
vaflių,
cukraus pudros, vandens.

Išplakti baltymus, sutarkuoti citrinos žievelę ir sumaišyti su visais kitais priedais. Masę išdėlioti ant vaflių ir sudėti į kepimo skardą. Kepti prie labai lengvos temperatūros (apie 250°) ilgesnį laiką, kad gerai apdžiūtų. Iš citrinos sunkos, cukraus pudros ir trupučio vandens padaryti citrinos glazūrą. Patepti pyragėlius. Palaikyti atidarytoje orkaitėje, kad apdžiūtų.

Nelsono kotletai

1½ sv. veršienos karbonado (su kaulu),
½ sv. maltos kiaulienos,
3 riekės džiovintos baltos duonos,
1 kiaušinis,
½ p. rūgščios grietinės,
1 svogūnas,
½ p. kapotų petražolių,
druskos, pipirų, muškato,
sviesto, sūrio, buljono.

Veršienos karbonadus išmušti. Svogūną ir petražoles sukapoti ir patroškinti svieste. Duonos riekes pamirkyti piene ir išspausti. Sumaišyti maltą kiaulieną, svogūną, petražoles, išplaktą kiaušinį, prieskonius ir išminkyti. Padaryti gniužulus ir uždėti ant karbonadų. Kepimo indą patepti sviestu ir sudėti paruoštus karbonadus, uždėti po gabalėlį sūrio, užpilti rūgščios grietinės ir į skardą įpilti buljono. Kepti vidutinėje temperatūroje 1½ val., dažnai palaistyti. Servuoti su bulvių koše ir virtais kalafiorais.

Kalafioro apkepas

1 didelis kalafioras,
50 g. miltų,
70 g. sviesto,
½ l. pieno,
100 g. sviesto,
50 g. Gruyere sūrio,
pipirų, druskos, muškato.

Mažus, nuvalytus kalafioro žiedelius pavirinti pasūdytame vandenyje 10 min. Sulydyti sviestą, įmaišyti miltus, supilti pieną ir maišant užvirinti. Sudėti prieskonius. Kalafioro žiedelius nusausinti ir sudėti į riebalais pateptą apkepo indą. Ant viršaus užpilti paruoštą padažą ir užberti sūrį. Kepti prie 450° apie 15 min.

Sviesto padažas

100 g. sviesto,
2 št. "capers",
2 št. citrinos minkštimo.

Sviestą sulydti keptuvėje, kad pradėtų lengvai ruduoti. "Capers" (šiltų kraštų augalo pumpurai) gerai nusausinti. Citrinos tik minkštimą sukapoti. Sumaišti su sviestu ir pašildyti. Pagal skonį pridėti druskos. Tinkamas padažas prie žuvies arba prie virtų bulvių.

Troškintos kriaušės

2 p. raudono vyno,

2 p. vandens,
¼ štl. cinamono miltelių,
5 št. cukraus,
6 kriaušės,
migdolų.

Į indą supilti vandenį ir vyną, įmaišyti cukrų ir cinamono miltelius. Šildyti maišant. Kai cukrus ištirps, sudėti nuluptas kriaušes. Troškinti vartant apie 30 minučių. Kai kriaušės suminkštės (nesukris), tada jas išimti ir padėti ant lėkštės. Likusį skystį kuriame virė kriaušės dar pavirinti, kad sumažėtų ir sutirštėtų. Skystį užpilti ant kriaušių ir pabarstyti paskrudintais migdolais.

Obuolių pudingas

1 sv. virimo obuolių,
2 št. smulkaus cukraus,
½ citrinos,
2 št. margarino,
2 vidutiniai kiaušiniai,
3 št. kylančių miltų (self-rising),
1 p. pieno.

Obuolius nulupti, išimti sėklalizdžius ir supiaustyti ritinėliais. Sudėti į apkepo indo dugną ir užberti truputį cukraus. Iš citrinos išimti grūdus, supiaustyti ir sumalti blenderyje. Margariną ištrinti su likusiu cukrumi ir sumalta citrina. Įmaišyti kiaušinio trynius, miltus ir gerai ištrinti, kad masė pasidarytų puri. Išplakti baltymus ir su pienu įmaišyti į tešlą. Užpilti ant obuolių. Kepti prie 400° apie 40 min. Tuoj servuoti.

Vaisiai su jogurtu

1 štl. želatinos miltelių,
4 št. vandens,
3 št. cukraus,
1 dėžutė jogurto (10 oz.),
8 prinokusios slyvos,
2 saldūs obuoliai,
kapotų riešutų.

Vandenį supilti į indelį ir ant viršaus pabarsyti želatinos miltelius. Kai želatina subrinks, tada lengvai pašildyti. Sumaišyti jogurtą su cukrumi ir su praskiesta želatina. Palaikyti šaldytuve apie 30 min., kad kiek sustingtų. Tada gerai išplakti šakute. Smulkiai supiaustyti slyvas, obuolius ir su kapotais riešutais įmaišti į jogurtą. Palaikyti apie 2 val. šaldytuve.

Manų kruopų tortas

5 kiaušiniai,
1½ p. cukraus,
1 sv. manų kruopų,
1 p. pieno,
2 štl. kepimo miltelių,
12 karčiųjų migdolų,
uogienės, cukraus pudros.

Kiaušinių trynius išplakti mašinėle iki putų. Plakant supilti pieną, manų kruopas, kepimo miltelius ir sutarkuotus karčiuosius migdolus. Išplakti baltymus ir lengvai įmaišyti į tešlą. Kepti išardomoje torto formoje, vidų iškloti vaškiniu popieriumi. Kepti prie 350° apie valandą. Atvėsinti padėjus ant grotelių. Perpiauti pusiau, patepti uogiene ir vėl sudėti. Viršų pabarstyti cukraus pudra.

Paprastas obuolių pyragas

1 p. miltų,
1 p. manų kruopų,
1 p. pieno,
1 p. cukraus,
1 pakelis kepimo miltelių,
2 sv. obuolių.

Manų kruopas, miltus, kepimo miltelius, pieną ir ½ p. cukraus gerai išmaišyti. Tešlą supilti į vaškiniu popierium išklotą kepimo formą. Obuolius nulupti, išimti sėklas, supiaustyti riekelėm ir sudėti ant tešlos. Užberti likusį cukrų. Kepti prie 350° apie 1 val.

Lazdelės su riešutais

½ sv. miltų,
½ sv. kapotų riešutų,
1 p. cukraus,
2 kiaušiniai,
2 št. pieno,
2 št. sviesto.

Miltus persijoti, kiaušinius išplakti ir sumaišyti su visais produktais. Išminkyti tešlą. Jei reikia galima pridėti daugiau miltų. Iškočioti piršto storumo tešlą ir supiaustyti pailgomis, siauromis lazdelėmis. Sudėti į skardą ir kepti prie 350° apie 30 min.

Nektarinų ir agurkų mišrainė

1 dėžutė paprasto jogurto (16 oz.),
2 štl. kapotų, šviežių mėtų,
1 štl. druskos,
½ štl. cukraus,
1 skiltelė česnako,
2½ sv. nektarinų,
2 agurkai.

Jogurtą sumaišyti su visais priedais. Nektarinas supiaustyti riekelėm (galima vartoti ir konservuotus, gerai nusunktus persikus). Agurkus nulupti ir supiaustyti riekelėm (geriausia vartoti "english" rūšį). Į servavimo indo dugną įdėti dalį paruošto jogurto. Dėti sluogsniais nektarinas ir agurkus, į tarpus dėti jogurtą. Viršų papuošti nektarinom. Indą uždengti ir palaikyti per naktį šaldytuve.

Troškintos kriaušės

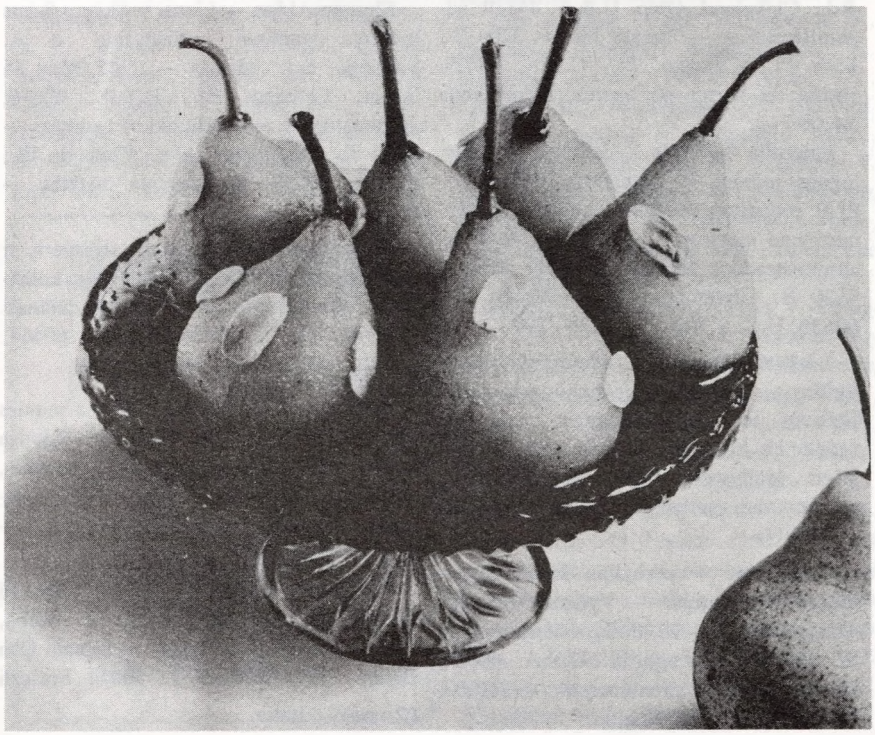

• Atsiųsta paminėti

Stikliniai Ramentai — Julija Švabaitė; "Draugo" premijuotas romanas; dailininkė — J. Karužaitė; 264 psl., kaina $9.00; išleido lietuviškos Knygos Klubas Čikagoje.

Susitikimas Prie Katedros — Juozas Toliušis; apysakų rinkinys — tolimesni tryliktosios laidos nuotykiai; išleido Akademinė Skautijos Leidykla; dailininkai — V. Vijeikis ir J. Markevičius; 204 psl., kaina nepažymėta.

Vidudienio Varpai — Česlovas Grincevičius; išleido Lietuviškos Knygos Klubas; dailininkė — Ada Sutkuvienė; 117 psl., kaina nepažymėta.

Liudvika Malinauskaitė-Šliūpienė Aušros gadynės dukra Eglė— **Vanda Daugirdaitė-Sruogienė;** biografijos nuotrupos; Lietuvių Tautos Praeitis, tomas VIII, knyga 2; išleido Lietuvių Istorijos Draugija; 152 psl., kaina $10.00; gausiai iliustruotas istorinis leidinys.

Novena Į Šventąją Dvasią — iš anglų kalbos vertė prel. V. Balčiūnas; 16 psl., kaina 25¢.

Švietimo Gairės — lietuviškojo ugdymo leidinys. Žurnalas mokyklai ir šeimai; leidėjai JAV LB Švietimo Taryba; redaktorė — Stefanija Stasienė, 18112 Windward Rd., Cleveland, Ohio, U.S.A. 44119; administratorius — Juozas Plačas; 3206 W. 65th Pl., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; išeina du kartus per metus, prenumerata $4.00.

Pasaulio Lietuvis — leidinys bendruomenės minčiai ir gyvenimui; leidėjai — PLB; redaguoja redaktorių kolektyvas, prenumerata metams — $10.00 redakcijos ir administracijos adresas: Pasaulio lietuvis, 5620 S. Claremont Ave., Chicago, Ill, 60636, U.S.A. Tel. (312) 778-2200.

Lietuvių Dienos — mėnesinis lietuvių kultūros ir visuomenės gyvenimo žurnalas, lietuvių ir anglų kalbomis; redaguoja redakcinė kolegija; adresas: 4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif., 90029, U.S.A.; prenumerata metams — $20.00, Kanadoje — $25.00

Metmenys — periodinis kultūrinis leidinys; redaktorius — Vytautas Kavolis; administratorė — M. Paškevičienė — 3308 W. 62nd Pl., Chicago, Ill., U.S.A., 60629; keturių numerių prenumerata — $10.00; leidžia AM&M Publication.

Tėvynės Sargas — politikos ir socialinių mokslų žurnalas; redaktorius — A.J. Kasulaitis, 894 East 223-rd Street, Euclid, Ohio 44123, U.S.A.; administracija: A. Viliušis, 4050 S. Campbell Ave., Chicago, Ill. 60632, U.S.A.; vieno numerio kaina — $4.00.

Naujoji Viltis — LSTK Neo-Lituania ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga; redaguoja — A. Laikūnas, B. Nemickas, V. Valiukėnas; administratorius — B. Kaskaitis, 935 Beverly Rd. Cleveland Hts. Ohio 44121 U.S.A.; vieno numerio kaina — $4.00.

Ateitis — lietuvių katalikiško jaunimo žurnalas; vyr. redaktorė — Stasė Petersonienė, 2534 West 40th Street, Chicago, IL 60632, USA; leidėjai — Ateitininkų Federacija; adminsitratorius — J. Polikaitis, 7235 South Sacramento Ave., Chicago IL 60629, U.S.A.; prenumerata metams — $12.00.

Chronicle of the Catholic Church in Lithuania; Published by the Lithuanian Roman Catholic Priests' League of America; 351 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, U.S.A.

Lituanus — Lithuanian quarterly — kultūros mokslo žurnalas anglų kalba; redaguoja A. Klimas, T. Remeikis, B. Vaškelis; prenumerata metams $10.00; adresas: Lituanus - 6621 S. Troy, Chicago, Ill., U.S.A.

Skautų Aidas — Lietuvių Skautų S-gos leidinys jaunimui, redaktorius — A. Saulaitis, S.J.; adresas — 2345 West 56 Street, Chicago, Ill., U.S.A. 60636; administratorė — M. Jonikienė; adresas — 6346 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill., U.S.A. 60629; prenumerata metams — $5.00.

Technikos Žodis — A.L. Inžinierių ir Architektų S-gos leidinys; redaguoja kolektyvas; administratorius — A. Brazdžiūnas; 7980 W. 127 St. Palos Park, Ill. 60464, U.S.A.; prenumerata metams $6.00.

Šaltinis — tikybinės ir tautinės minties žurnalas; leidžia — Šv. Kazimiero Sąjunga ir Tėvai marijonai; redaguoja k. S. Matulis, MIC. Metinė prenumerata — $6.00, adresas: 16 Hound Rd., West Bridgeford, Nottingham NG2 6AH, England.

Seleziečių Balsas — leidžia Lietuviai Seleziečiai; redaguoja — k. M. Burba, S.D.B.; redakcijos adresas — Lituani Don Bosco, Via Colonna 2, 00044 Frascati (Roma) — Italia.

Laiškai Lietuviams — Tėvų jėzuitų leidžiamas religinės ir tautinės kultūros mėnesinis žurnalas: redaktorius J. Vaišnys, SJ; adresas — 2345 West 56th Street, Chicago, Ill. 60636, U.S.A.; prenumerata metams — $8.00

Moterų Dirva — L.R.K. Moterų Sąjungos leidinys; redaktorė — Mrs. Dale Murray; prenumerata metams — $5.00 Amerikoje, kitur — $6.00. Adresas — 3005 N. 124th St., Brookfield, Wis. 53005, U.S.A.

Eglutė — iliustruotas vaikų žurnalas; redaguoja ir leidžia N.P.M. Seserys, Putname; išeina kas mėnesį, metinė prenumerata $7.00; adresas: Eglutė — Immaculate Conception Convent, Putnam, Conn., U.S.A., 06260.

Krivulė — leidžia Vakarų Europos Lietuvių Sielovada; redaguoja — k. P. Celiešius; adresas — Kirchenstr. 5, 8939 Bad Woerishofen, W. Germany.

Akiračiai — atviro žodžio menraštis; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 6821 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill., 60629, U.S.A.; metinė prenumerata $8.00.

The Observer — a newspaper published monthly by the Lithuanian Roman Catholic Federation of America; redaguoja redakcinis kolektyvas; adresas: 4545 W. 63 rd. Street, Chicago, Ill., U.S.A., 60629; metinė prenumerata $10.00

ELTA — Information Bulletin, Lithuanian National Foundation: 345 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y., 11207, U.S.A.

GARBĖS PRENUMERATOS:

Ambrazėjienė R., Columbia, Md., Ardienė R. Fairview Pa., Ažubalienė G., River Grove, Ill., Bakšienė M. Chicago, Ill., Valčiūnienė A. Winnipeg Man., Balienė S., Dear Born HTS, Mich., Balienė, B. Chicago, Ill., Baltuonienė J., La Salle, Que., Bersėnienė E. Welland, Ont., Baltrukėnienė S. Dania, Fla., Barmienė V., Los Angeles Calif., Beiga S., Chicago, Ill., Bilkevičienė E. Brockton, Mass., Bitlerienė S., Detroit, Mich., Briedienė R. Chicago, Ill., Most Rev. Brizgys, Chicago, Ill., Budrienė P. Elizabeth N.J., Bušmienė M., London, Ont., Černienė M. Worcester, Mass., Čižikienė B. Chicago, Ill., Dačienė A. Norwood Mass. 2m., Daunienė L. Toronto, Ont. (2m), Dainora A., St. Catha-

rines, Ont., Dambriūnienė E., Brentwood, Md., Dameikienė A. Durand, Ill., Diminskienė E. Chicago, Ill., Dovidaitienė P. Los Angeles, Calif. Dragunevičienė A. Hartford, Conn., Drešerienė G. Gulfport, Fla., Dūdienė R. Oak Lawn, Ill., Dūdienė J. Collingwood, Ont., Galiauskienė E. Toronto, Ont., Elsbergienė A., Beigandine, N.J. (2 m), Garnelienė V. Tillsonburg, Ont., Gaubienė V, Sunland, Calif. Geldienė D., Belleville, Mich., Grybienė V., Toronto, Ont., Grybienė S., Dear Park, Australia, Gržes A. Tucker, Ga., Gružienė J. Oakland Calif., Gruodienė V., Euclid Ohio, Gylienė A. Olympia, Wash., Hoffman L., Oak Lawn, Ill., Grušienė E., St. Petersburg, Fla., Heningienė P. Detroit, Mich., Ivanauskienė A., Toronto, Ont., Grušienė M. Agoura, Calif., Jakutienė P. Dorchester, Mass., Jankūnienė D. Hamilton, Ont., Jonaitienė B. Mississauga, Ont., Jonuškienė A., Milton, Ont., Juodinskienė E. Detroit, Mich., Juodvalkienė O., Chicago, Ill., Jasiulevičienė M. Cicero Ill., Juozaitienė M. Wasaga Beach, Ont., Jurkėnienė E., Worcester, Mass., Jurkčaitienė A., Toronto, Ont., Juršėnaitė E., Chicago, Ill., Juškienė J., St. Petersburg, Fla., Juzėnienė E., Oakville, Ont., Kamarauskienė S., Surfside, Fla., Kapteinienė P. Chicago, Ill., Kardokienė P., Baltimore, Md., Kasakaitienė B. Chicago, Ill., Kavaliauskienė T., Redford, Mich., Kazlauskienė S., Toronto, Ont., Kazlauskienė M., Hamilton, Ont., Karšulienė E., El Paso, Texas, Kirvaitienė O., Toronto, Ont., Krasauskienė E., Pasadena, Fla., Krausienė A., Marybirnong, Australia, Krausienė E. Calgary, Alberta, Kriaučeliūnienė I., Lockport, Ill., Kriaučiūnienė L., Stoney Creek, Ont. (2m), Kripienė G., Toronto, Ont., Kučinskienė S., Toronto, Ont., Kušlikienė M. Grand Rapids, Mich., Msgr. Kučingis J., Los Angeles, Calif., Kuzmienė P., London, Ont., (2m), Kybartienė E., Hamilton, Ont., Lapienė G., Don Mills, Ont., Lapkienė J., Chicago, Ill., Liūbartienė S., Phoenix, Arz., Lukienė A., Toronto, Ont., Lukošienė P., Hamilton, Ont,. Mackonienė S., Chicago, Ill., Marcinkienė M., Chicago, Ill., Martišauskienė O., Brockton, Mass., Masaitienė M., Mirada, Calif., Matulevičienė M., Toronto, Ont., Matulienė O. Toronto, Ont., Matulionienė O., Plattsburg, N.Y., Meškauskienė K., Hamilton, Ont., Mickevičienė S., Chicago, Ill., Meškauskienė E., Chicago, Ill., Mikonienė J. Cleveland, Ohio. Mikulienė U., Westchester, Ill., Miliene D., Baltimore, Md., Norkienė F., St. Catharines, Ont., Morkūnienė I., Toronto, Ont., Noges N., Halifax, N.S., Nolis M., Chicago, Ill., Norkienė D., Delhi, Ont., Pacevičienė J., Toronto, Ont., Pakalkienė P., Beverly Shores, Ind., Palionienė Gd. Madison, Wisc. (2 m), Pažarienė A., Juno Island, Fla., Petniunienė H. Richmond Hill, N.Y. Povilaitienė J. Omaha Nebr., Petokienė A., Chicago, Ill., Platerienė F., Bethesda Md., Poderienė A. Southfield, Mich., Petkevičienė S., Hamilton, Ont., Petrauskienė M., Hartford, Conn., Petuškienė E., Southington, Conn., Pusdešrienė M. Hamilton, Ont., Račkauskienė E., Dorchester, Mass., Rev. Ragažinskas J., Central, N.M., Raišienė J., Grange, Ill., Rubackienė K., Santa Monica, Calif., (2 m), Rugėnienė E., Tillsonburg, Ont., Rukštelienė A., Farmington Hill., Mich., Puškorienė N., Windsor, Ohio, Rusliene J. Toronto, Ont., Rutėnienė V. Hyannis, Mass., Sakalienė Z., Hamilton, Ont., (2 m), Sakalienė A., Oak Lawn, Ill., Sakienė E., Buffalo, N.Y., Sekonienė T., Stayner, Ont., Šergalienė S. Weston, Ont., Šlekienė K., Toronto, Ont., Šmaižienė J., St. Petersburg, Fla., Šmitienė M., Lampertheim, Vokietija, Starkienė O., Chicago, Ill., Staškevičienė I., Bronx, N.Y., Štuopienė O. Chicago, Ill., Šimanskienė L., Cicero, Ill., Skeivelienė L., Oak Lawn, Ill., Skobeikienė S., Richmond Hill, N.Y., Sutkienė A., Homewood, Ill., Šviežikienė E., Val Caron, Ont., Svilienė B., Medway, Mass., Tauterienė S., St. Catharines, Ont., Tevelienė E., Ancaster, Ont., Tribinevičienė E., Stayner Ont., Tuminienė V., Los Angeles, Calif., Uksienė M., Pasadena, Calif., Ulpaitė I., Dorcester, Mass., Urbonienė L., Toronto, Ont., Vadopalienė B., Westchester, Ill., Vaitonienė A., Islington, Ont., Varienė K., Santa Monica, Calif., Vaškienė S., St. Petersburg, Fla., Vitienė D., Palos Heights, Ill., Yčas J., Toronto, Ont., Žaldokienė A., Calgary, Alta., Žebrauskienė, V., Toronto, Ont., Žemaitienė E., Cleveland, Ohio, Žibienė K., Juno Beach, Fla., Žitkuvienė A., Seattle, Wash., Žolynienė O., Ormond Beach, Fla., Zubrickienė M., Weston, Ont.

PRAŠOM SUMOKĖTI

"MOTERS"

PRENUMERATĄ

UŽ 1986 METUS

ŽURNALUI AUKOJO:

$200.00 — Katalikių Moterų Dr-ja Delhi Skyrius, Delhi, Ont.; Prisikėlimo parapijos Kredito Kooperatyvas, Toronto, Ont.; $50.00 — Viskontas A., A.A. Stasės Viskontienės Atminimui, Toronto, Ont.; $35.00 — Gylienė A., Olympia, Wash., $25.00 — Liorentienė A., A.A. Konstancijos Butienės Atminimui, Hollywood, U.S.A.; $20.00 — Išganaitienė A., A.A. J. Ambrozaitienės atminimui, Montreal, Que., Macevičienė M. Chicago, Ill.; $10.00 — Čerškienė O. Chicago, Ill., Čižikienė B. Chicago, Ill., Kriaučeliūnienė I. Lockport, Ill., Juozaitienė M. Wasaga Beach, Ont., Kašinskienė N.W. Henriette, N.Y., Vegienė S., Hamilton, Ont.; $5.00 — Balčiūnienė A. Winnipeg, Man., Balienė S., Dearborn Hts. Mich., Baltuonienė J. La Salle, Que., Česnienė M., Worcester, Mass., Diminskienė E., Chicago, Ill., Dovidaitienė P. Los Angeles, Cal., Geldienė D. Belleville, Mich., Grybienė V. Toronto, Ont,. Kazlauskienė M., Hamilton, Ont., Kamarauskienė S., Surfside, Fla., Krasauskienė E., Pasadena, Fla., Kripienė G. Toronto, Ont., Msgr. Kučingis J. Los Angeles, Calif., Liūbartienė S., Phoenix, Arizona, Meškauskienė K. Hamilton, Ont., Meškauskienė E., Chicago, Ill., Petrauskienė M., Hartford, Conn., Poderienė A. Southfield, Mich., Sakalienė A., Oak Lawn, Ill., Sekonienė T. Stayner, Ont., Studney, M., Scarborough, Ont., Svilienė B. Medway, Mass., Urbonienė, L., Toronto, Ont., Žaldokienė A., Calgary, Alberta.; $4.00 — Bružienė J. Oakland, Calif., Mikelevičienė V. Islington, Ont., Papečkienė O. Rozario, Argentina.; $3.00 — Subatch A. Kaiserlauter, Vokietija, Žitkuvienė A., Seattle, Wash., $2.00 — Bubelienė A. Toronto, Ont., Dabrilienė M. Worcester, Mass., Gleveckienė T. Chicago, Ill., Janušauskienė E. Montreal, Que., Jakimavičienė O. Toronto, Ont., Krausienė A. Marybirnong, Australia, Kuzavinienė V. Los Angeles, Calif., Petrulienė S. Toronto, Ont., Sadauskienė K. Hot Springs, Ark., Šukevičienė K. Toronto, Ont., Valinskienė K Barrington, R.L., Žigaitienė M. St. Petersburg Fla.